
ÅRSRAPPORT

2012

Kommunalbanken AS

Bjørnsund leirskole Fræna kommune

Bjørnsund leirskole er tilsluttet Norsk Leirskoleforening med fast ansatte lærere og rektor. Hovedformålet er å formidle kystkultur og hvordan folk har livberget seg på kysten opp gjennom årene. Leirskolen fremstår nå i ny drakt finansiert av Kommunalbanken.

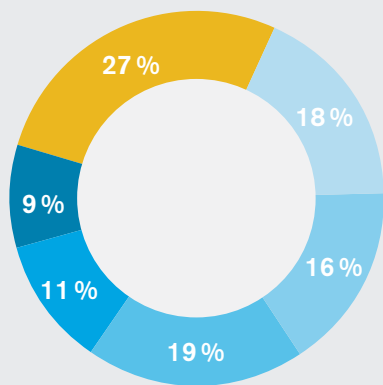

Innhold

2012 i korte trekk.....	4
Finansielle nøkkeltall.....	5
Et godt år ingen selvfølge	7
Om oss.....	8
Slik arbeider vi	8
Kundeprosjekter over hele landet.....	9
Samfunnsansvar	14
Styrets årsberetning for 2012.....	17
Årsregnskapet 2012	27
Styrets erklæring	55
Kontrollkomitéens og representantskapets uttalelser.....	56
Revisors beretning	57
Vedtakter for Kommunalbanken.....	59
Tillitsvalgte	61
Organisasjon.....	62

2012 i korte trekk

Nye utlån fordelt på sektor *

* Formålsfordeling ble innført i juni 2012. Figuren viser fordeling av nye lån i andre halvår.

Kommunalbanken kan se tilbake på et år med...

- markering av Kommunalbankens 85 år i kommunenes tjeneste.
- tilførsel av 924 millioner kroner i økt egenkapital fra staten for å sikre kommunene tilgang på lån også fremover og samtidig tilfredsstillende kravet om minimum ni prosent ren kjernekapital.
- mindre uro i finansmarkedene, stabile rentemarginer på utlånsproduktene og på plassering av overskuddslikviditeten.
- 550 utlån til en verdi av 30,7 milliarder kroner formidlet til kommunal sektor ga en netto utlånsvekst på 5,6 prosent.
- et resultat etter skatt på 1 876 millioner kroner og avkastning på verdjustert egenkapital på 37,1 prosent.
- god og stabil interesse for Kommunalbankens obligasjoner i internasjonale lånemarkeder.
- resertifisering som Miljøfyrtårnsbedrift. En av fem nominerte i kåringen Oslos grønneste bedrift i regi av Grønn Hverdag.
- grønne lån: Prosjekter som bidrar til et bedre miljø og klima kvalifiserer for grønn p.t.-rente. Ved årsskiftet var det bevilget lån på nærmere sju milliarder til grønn p.t.-betingelser.
- adm. direktør Petter Skouens avgang 30. november. Martin Spillum ble konstituert som adm. direktør frem til Kristine Falkgård tiltrådte 1. mars 2013.

*Kommunalbanken markerte
sitt 85-årsjubileum i 2012*

Finansielle nøkkeltall

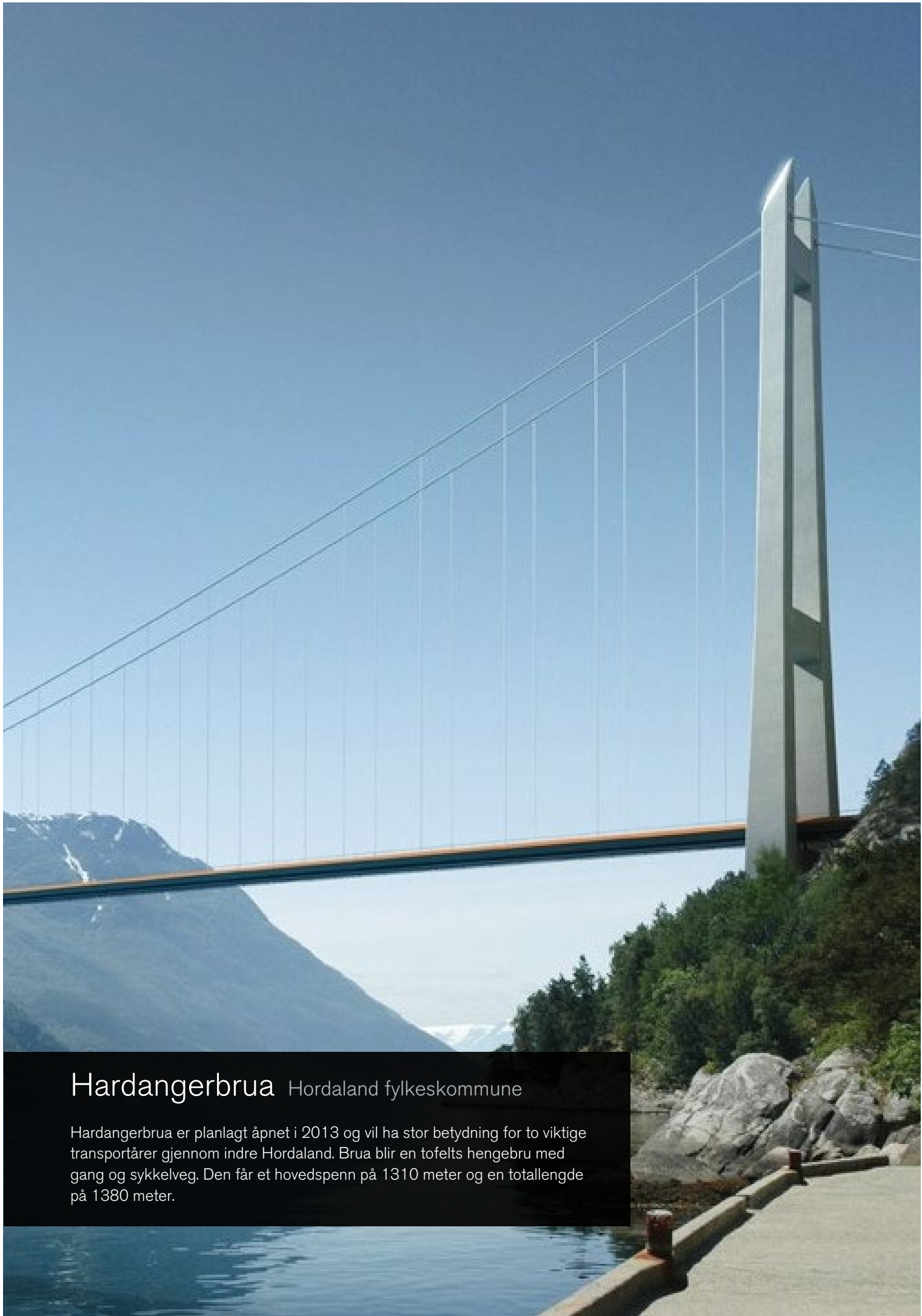
(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012	2011
RESULTAT		
Rentenetto	2 032	1 582
Kjernerresultat ¹	1 393	1 138
Resultat før skatt	2 604	1 001
Resultat etter skatt	1 876	724
Egenkapitalavkastning etter skatt ²	37,10 %	18,33 %
Egenkapitalavkastning etter skatt (kjernerresultat) ²	27,55 %	28,80 %
Totalkapitalavkastning etter skatt ²	0,51 %	0,22 %
Totalkapitalavkastning etter skatt (kjernerresultat) ²	0,38 %	0,34 %
UTLÅN		
Utbetaling nye lån	30 677	46 921
Samlede utlån ³	219 255	207 572
LIKVIDITET ³	98 938	103 263
INN LÅN		
Nye innlån	98 128	142 341
Tilbakekjøp av egne obligasjoner	2 344	3 416
Tilbakebetaling	85 848	104 162
Samlede innlån ³	312 867	338 615
FORVALTNINGSKAPITAL	348 953	366 901
EGENKAPITAL	7 393	4 594
Kjernekapitaldekning	12,27 %	9,79%
Totalkapitaldekning	14,97 %	13,22%

1 Resultat etter skatt justert for urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter

2 Annualisert avkastning etter skatt i prosent av gjennomsnittlig kapital

3 Hovedstol

Hardangerbrua Hordaland fylkeskommune

Hardangerbrua er planlagt åpnet i 2013 og vil ha stor betydning for to viktige transportårer gjennom indre Hordaland. Brua blir en tofelts hengebru med gang og sykkelveg. Den får et hovedspenn på 1310 meter og en totallengde på 1380 meter.

Et godt år ingen selvfølge

Nok et resultatmessig godt år er tilbakelagt for Kommunalbanken. Selv om 2012 var et mer stabilt år i det internasjonale finansmarkedet, er utfordringene fortsatt mange. Den europeiske gjeldskrisen har gitt lave vekstutsikter og høy ledighet i mange land rundt oss. I USA er budsjett-situasjonen i skrivende stund fortsatt uavklart. Hvordan dette vil påvirke det internasjonale finansmarkedet i 2013, er det for tidlig å si noe om.

I 2012 feiret banken sitt 85. år i kommunenes tjeneste. Ved opprettelsen av banken i 1927 var det krisetider i Norge. Investeringene stupte og arbeidsledigheten var høy. Banken skulle sikre kommunene stabil tilgang til kreditt. Mandatet vårt har vært det samme helt siden opprettelsen. Gjennom flere økonomiske kriser har banken vist seg å være en robust og effektiv institusjon. Vi har ikke hatt utlånstap på 85 år og er i dag den ledende utlånsaktøren til kommunal sektor i Norge.

I løpet av 2012 ble Kommunalbanken tilført 924 millioner kroner i økt egenkapital fra vår eier, dette for å sikre kommunene tilgang på lån også fremover og samtidig tilfredsstillende kravet om minimum ni prosent ren kjernekapital. De økte kapitalkrav finansinstitusjonene står overfor i årene fremover innebærer at Kommunalbanken gradvis må bygge opp kapitalbasen og tilpasse balanseveksten.

Samtidig opplever vi fortsatt store investeringsbehov i kommunal sektor, drevet blant annet av statlige reformer, befolkningsvekst og demografiske endringer. Totalt har vi formidlet 550 lån på i overkant av 30 milliarder kroner i løpet av året.

De siste års uroligheter i verdens finansmarkeder har i liten grad påvirket Kommunalbanken. Vi har gjennom vår 85 år lange historie vist at vi er svært stabile. Det at vi har den høyest oppnåelige ratingen (AAA/Aaa) er et bevis på det. At vi samtidig representerer offentlig sektor med den norske stat som eier har gjort at vi fremstår som en svært trygg havn for internasjonale investorer som ønsker å investere i trygge papirer.

Vi er blitt flere dyktige og kompetente medarbeidere i det året som er gått. Når ledige stillinger lysnes ut registrerer jeg med tilfredshet at Kommunalbanken er en attraktiv arbeidsplass.

Kommunalbanken nådde nesten opp som Oslos grønneste bedrift. Vi var en av de fem nominerte i finalen. Dette inspirerer oss til å jobbe videre med å oppnå et bevisst forhold til energibruk og avfallshåndtering. Vi forsøker også aktivt å bevisstgjøre leverandører og samarbeidspartnere med hensyn til miljøvern og klima og tilbyr lavere rente på lån til klima- og miljøprosjekter i Kommune-Norge.

Vi vil at Kommunalbanken også i 2013 skal være en stor og forutsigbar leverandør av lån til kommunal sektor.

Kristine Falkgård
Administrerende direktør

Om oss

Kommunalbanken AS ble etablert i 1999 gjennom et stortingsvedtak, som en direkte videreføring av statsbanken Norges Kommunalbank, som startet sin virksomhet i 1927.

Kommunalbanken har staten som eiere. Statens eierskap forvaltes av Kommunal- og regionaldepartementet.

Kommunalbanken har høyest oppnåelige kredittvurdering, AAA/Aaa med stabile utsikter, fra de internasjonale kreditt-ratingbyråene Moody's og Standard & Poor's.

Kommunalbanken yter lån til kommuner, fylkeskommuner og interkommunale og kommunale selskaper og har som overordnet mål å bidra til gode betingelser på lån til lokale velferdsinvesteringer.

Kommunalbanken er den største långiveren til kommunal sektor med en markedsandel på 47,3 prosent, og blant de største finansinstitusjonene i Norge.

Kostnadseffektiv organisasjonsstruktur og forsvarlig drift bidrar til å holde driftskostnadene på et lavt nivå. Banken har 54 ansatte. Driftskostnader i forhold til forvaltningskapital var i 2012 på 0.03 prosent.

Kommunalbanken er under tilsyn av Finanstilsynet.

Kommunalbanken er sertifisert som Miljøfyrtårnsbedrift.

Slik arbeider vi

Målet med statens eierskap i Kommunalbanken er å sikre stabil tilgang på rimelig finansiering for kommunesektoren. Dette er bankens sektorpolitiske funksjon og kjernen i vårt samfunnsansvar. Samtidig skal selskapet gi staten god avkastning på innskutt kapital.

For å oppfylle dette målet har Kommunalbanken lagt opp til en kostnadseffektiv organisasjon, med høyt kompetente medarbeidere innenfor sine fagfelt. Banken legger stor vekt på å ansette, utvikle og beholde medarbeidere med rette holdninger og verdier.

Høyest mulig kredittrating kombinert med en diversifisert innlånsstrategi og tett dialog med investormarkedet over flere år gjør det mulig for Kommunalbanken å benytte seg av mange ulike kapitalmarkeder som innlånskilde.

God tilgang til rimelig finansiering og lave driftskostnader gjør at Kommunalbanken kan legge til rette for lave lånekostnader for kommunesektoren, i tråd med bankens mandat.

Banken har en likviditetsportefølje som skal tilsvare 12 måneders netto kapitalbehov og som investeres i sikre papirer med kort løpetid. Likviditetsporteføljen fungerer som en bufferlikviditet og sikrer at banken kan dekke alle forpliktelser ett år frem i tid uten ny opplåning.

Det tas ingen valuta- eller renterisiko. Innlån i utenlandsk valuta rente- og valutasesikret umiddelbart. Bankens middle office-avdeling sørger for analyse, måling, kontroll og rapportering av likviditets-, rente-, valuta- og motpartsrisiko.

Kundeprosjekter over hele landet

Hvert år finansierer Kommunalbanken hundrevis av små og store prosjekter Norge rundt. Prosjekter som ofte gjør hverdagen litt enklere og bedre for landets innbyggere. Alle landets fylkeskommuner og 98 prosent av landets kommuner er lånekunder i Kommunalbanken. På de neste sidene presenterer bankens utlånsavdeling noen av de mange prosjektene som ble realisert i løpet av året og som på hvert sitt vis bidrar til økt velferd for landets innbyggere.

1 Kirkenes barne- og ungdomsskole

2 Holmen gressbane (illustrasjonsfoto)

Vi finansierer lokal velferd

Anette Berg
Utlånsdirektør

Utlånsavdelingen teller elleve personer: syv kunde- og markedsansvarlige, tre konsulenter i låneadministrasjonen samt utlånsdirektør. De ansatte har høyere økonomisk utdanning og ulik finansiell erfaring bak grunn fra offentlig sektor og privat næringsliv. Dette gir et godt sammensatt team både faglig og personlig.

Utlånsvirksomheten i 2012 har vært preget av at Kommunalbanken, som andre norske banker og finansinstitusjoner, har møtt nye regulatoriske krav til kapitaldekning. Banken har styrt mot en lavere lånevøkst enn foregående år. Små og mellomstore kommuner er blitt prioritert. Kommunale investeringer er blitt prioritert fremfor refinansiering av eksisterende gjeld.

Kommunalbanken fikk i løpet av året mandat på 550 lån til en total verdi av 30,7 milliarder kroner. Alle landets fylkeskommuner og 421 av landets 428 kommuner har ved inngangen til 2013 lån i Kommunalbanken. I tillegg har banken en rekke kommunale og interkommunale selskaper som låntakere. På denne og de neste tre sidene presenterer bankens kunde- og markedsansvarlige noen av de mange flotte prosjektene Kommunalbanken har vært med på å finansiere i løpet av 2012.

Prosjektene vi trekker frem viser både mangfoldet i kommunal sektors velferdstilbud og bredden i Kommunalbankens lokale engasjement.

1 Ny barne- og ungdomsskole i Kirkenes

Lars M. Bekkelund
Kunde- og markedsansvarlig
Akershus, Finnmark, Hedmark

Denne høsten har elever og lærere i Kirkenes hatt gleden av å starte skoleåret i flunkende nye lokaler. Det er blitt et flott bygg med miljøvennlig profil.

Totalbudsjettet på 375 millioner kroner utgjør absolutt en stor investering for kommunen, men det er en investering i den fremvoksende generasjon. Både elever og ansatte deltok i planprosessen. Byggearbeidene startet sommeren 2010, og i høst kunne ordfører Cecilie Hansen erklære det nye bygget for åpnet.

Elevene har fått et bygg hvor det er lagt til rette for allsidig aktivitet. I tillegg til barne- og ungdomsskolen, rommer bygget kulturskole, kultursal, gymsal og garderobeanlegg. Samovarteateret er lokalisert her. Riksteateret og Hålogaland teater skal bruke scenen ved oppføringer i Kirkenes. Arealet er totalt på 12.500 m², så her er det rikelig med boltreplass.

Skolen har lavenergistandard. Sammenlignet med den gamle barne- og ungdomsskolen vil nybygget gi en energibesparelse på omkring to millioner kilowattimer årlig. I tillegg til den positive effekten for miljøet, gir det også en økonomisk gevinst. Skolen er nemlig finansiert med grønn p.t.-rente i Kommunalbanken, en rente som er lavere enn bankens ordinære p.t.-rente. Rentebesparelsen utgjør over sju millioner kroner gjennom investeringslevetid.

3

Eksportvegen AS

2 Bedre tilbud til aktive barn og unge i Asker

Jarle Byre

*Kunde- og markedsansvarlig
Buskerud, Nordland*

Med rimelig finansiering i Kommunalbanken og selvskyldnergaranti fra Asker kommune, blir det endelig kunstgress og nytt lysanlegg på Holmen grusbane. Anlegget drives av Holmen IF, et idrettslag med 750 aktive i fotball og 550 aktive i langrenn. Idrettslaget har vokst betydelig de siste årene og har hatt stort behov for bedre treningsforhold for medlemmene.

Det er ingen automatikk i at et idrettslag får lån i Kommunalbanken. Men etter at et enstemmig formannskap stilte seg positiv til å garantere med selvskyldnergaranti og fylkesmannen godkjente planen, var det formelle på plass. Lånet er på 5,2 millioner til 2,25 prosent rente. En rente som er betydelig lavere enn det idrettsforeningen ville fått i en vanlig bank. For en idrettsforening som har medlemskontingent som viktigste inntektskilde, er rimelig finansiering viktig for å kunne gi barn og unge tilgang til gode treningsfasiliteter uten at medlemskapet blir for kostbart.

Kunstgressdekke på grusbanen og oppgradering av lysanlegget vil få drøyt 1,7 millioner kroner i spillemidler som går til nedbetaling av gjelden. Lånet skal for øvrig finansieres gjennom eksisterende drift og økte inntekter fra den nye banen. Klubben har god egenkapital på snaut 2,7 millioner kroner og drives med overskudd. I fjor var resultatet på døyt 1,3 millioner kroner.

3 Et enklere liv bak rattet

Marit Urmo Harstad

*Kunde- og markedsansvarlig
Møre og Romsdal, Svalbard, Troms*

Å bygge veier, bruer og tunneler kan gi samfunnsøkonomisk gevinst. Noen veiprosjekter er mer lønnsomme enn andre, slike som prosjektene Tresfjordbrua og Vågstrandstunnelen. Når bro og tunnel tas i bruk, vil kjøretiden på E 136 mellom Ålesund og Oslo kortes ned med 15 minutter. Veien blir kalt eksportveien gjennom Møre og Romsdal. Kommunalbanken er en trygg og solid långiver til Eksportvegen AS.

Eksportvegen AS har som formål å planlegge, bygge og drive de to prosjektene Tresfjordbrua og Vågstrandstunnelen. Prosjektet har en total kostnad på 1,35 milliarder 2012-kroner. Prosjektet gir raskere og tryggere veiforbindelse i kommunene Rauma og Vestnes og på hovedveinettet E136 mellom Østlandet og Sunnmøre. Et vel så viktig moment er at rundt 200 avkjørsler langs E136 forsvinner og dermed øker sikkerheten betydelig. Forhåpentligvis fører det også til færre dødsulykker.

Selskapet inviterte i mai 2012 til en åpen anbudskonkurranse om lånetilbud på 780 millioner kroner. Kommunalbanken var eneste tilbyder. Beløpet garanteres av Møre og Romsdal fylkeskommune og finansieres 50/50 med bompenger og statlige midler. Lånebehovet når sin topp i 2015 ved åpning av prosjektet, og lånet avdras over en innkrevingsperiode på 15 år med mulighet for fem års forlengelse.

4

Omsorgsboliger i Drangedal

4 Omsorg i passivhus

Torger M. Jonasen
Kunde- og markedsansvarlig
Nord- og Sør-Trøndelag, Telemark

Drangedal kommune startet sommeren 2012 byggingen av 15 nye boliger for yngre funksjonshemmede. Boligene er en viktig del av kommunens satsing innen helse og velferd og har vært etterlengtet.

Innflyttingen er planlagt til oktober 2013. Bygget er et bofellesskap med 14 permanente boliger og en avlastningsenhet. Bruttoarealet for 15 boliger, fellesareal for brukerne og personalareal inkludert boder og overbygget miljøstasjon, er på totalt 1652 m². Bygget består hovedsakelig av trekonstruksjon og har alt på en flate.

Planleggingen er gjennomført i tett og godt samarbeid mellom arkitekter, brukere og ansatte. Det blir et meget godt tilrettelagt bygg med gode forutsetninger for trivsel og fellesskap. Bofellesskapet bygges etter passivhusstandard, noe som er ganske nytt for denne type bygg.

Rammekostnad for hele prosjektet er 49,7 millioner kroner. Bygget finansieres med låneopptak i Kommunalbanken og med investeringstilskudd fra Husbanken. ENOVA gir tilskudd både til prosjektering og bygging av passivhus, og dette vil bli benyttet i prosjektet. Passivhusstandarden medfører at energibruken ved oppvarming reduseres med rundt 50 prosent.

5

Skoleelever engasjerer seg på INSPIRIA vitensenter

5 INSPIRIA vitensenter - senter for nysgjerrighet og energi

Terje Christer Dalby
Kunde- og markedsansvarlig
Aust-Agder, Hordaland, Østfold

På Grålum i Sarpsborg kommune holder INSPIRIA science center til i eget hus på 6400 kvadratmeter. Kommunalbanken har bidratt med langsiktig finansiering garantert av Østfold fylkeskommune og Sarpsborg kommune.

INSPIRIA er et opplevelses- og læringscenter innen matematikk, naturvitenskap og teknologi. Her kryr det av nysgjerrigperer i alle aldre som utforsker fenomener knyttet til natur, miljø, helse og teknologi ved selv å erfare. Senteret tilbyr skoleprogrammer til elever og lærere i grunnskolen og i videregående skole i Østfold og skal også være en møteplass for næringslivet. Avisen VG ga senteret terningkast seks på måling av severdigheter langs E6 mellom Oslo og Gøteborg.

Som ett av åtte vitensentre landet rundt er INSPIRIA underlagt Kunnskapsdepartementet og får statlig tilskudd til driften gjennom Norges Forskningsråd. Vitensentrene skal motivere flere barn og unge til å velge realfag. Forskningsresultater viser at besøk på vitensentrene har betydning for studie- og yrkesvalg.

Kommunalbanken har bidratt med 77,3 millioner kroner i langsiktig lånefinansiering. Siden bygget er oppført med passivhusstandard, er rundt halve lånebeløpet gitt til grønn p.t.-rentebetingelser. Denne renten er lavere enn ordinære renter i Kommunalbanken og gis til klimavennlige prosjekter.

6

Gausdal videregående skole

7

Trivselshagen IKS

6 Kommune og fylke hånd i hånd

Anita Hagebråten-Kvalvaag

*Kunde- og markedsansvarlig
Oppland, Vest-Agder*

Et flerbrukshus i Gausdal og Gausdal videregående skole er et godt eksempel på et stort og vellykket samarbeidsprosjekt mellom Gausdal kommune og Oppland fylkeskommune. Praktbygget stod klart i desember 2012, og inneholder mange funksjoner til nytte og glede for unge og gamle. Nok et prosjekt Kommunalbanken er stolt av å ha bidratt med finansieringen til.

Flerbrukshuset består av to bygg. Det ene inneholder kulturskole, ungdomshus, frivillighetssentral og et felles skole- og folkebibliotek. Det andre huser Gausdal videregående skole. Kommunens og fylkeskommunens arealer utgjør en sammenhengende bygningsmasse. Dette gir store samdriftsfordeler både investeringsmessig og driftsmessig.

Oppland fylkeskommune utvider Gausdal videregående skole med tilbygg inneholdende klasserom, grupperom, lærerarbeidsplasser, kantine og vrangleareal.

Gausdal kommune bygger idrettshall i tilknytning til Gausdalshallen. Kommunen får to hallflater inntil hverandre med garderobes i mellom.

Samlet areal etter tilbygg og ombygging er ca. 11 000 kvadratmeter, noe som gjør byggeprosjektet til det største i Gausdal noen gang. Prislappen er på 140 millioner kroner, finansiert av Kommunalbanken.

7 Trivselshagen IKS - den nye storstua i Gloppen

Børge Daviknes

*Kunde- og markedsansvarlig
Oslo, Rogaland, Sogn og Fjordane, Vestfold*

Trivselshagen IKS er et samarbeidsprosjekt mellom Gloppen kommune i Nordfjord og Sogn og Fjordane fylkeskommune. Selskapets formål er å planlegge, bygge, eie og drive et felles bygningsanlegg for å sikre Firda videregående skole nødvendige arealer. Samtidig skal anlegget dekke behovet for kultur- og idrettslokaler for befolkningen for øvrig i Gloppen kommune.

Skole- og kulturdelen var den første som ble ferdigstilt. Kulturhuset Trivselshagen tilbyr i dag både kino- og teaterforestillinger og huser i tillegg biblioteket og en kafé. Deretter fulgte turn- og svømmehall. Flerbrukshallen er planlagt ferdigstilt i 2013.

De tre utbyggingsfasene har et revidert totalbudsjett på om lag 290 millioner kroner og er finansiert med lån i Kommunalbanken på til sammen 125 millioner kroner. Prosjektet er et godt eksempel på hvordan en kommune og en fylkeskommune kan samarbeide for å oppfylle sine ansvarsområder i et felles prosjekt.

Trivselshagen IKS utgjør tilsammen ca. 13 000 kvadratmeter. Eiendommene er lokalisert på Sandane.

Samfunnsansvar

Kommunalbankens samfunnsansvarsrolle er beskrevet i Eierskapsmeldingen, nr 13 (2010-2011): "Bankens sektorpolitiske funksjon som en pålitelig leverandør av kreditt til kommunesektoren med best mulige lånebetingelser, er kjernen i bankens samfunnsansvar."

Samtidig skal banken medvirke til bærekraftig samfunnsutvikling og langsiktig verdiskaping gjennom ansvarlig forretningsdrift som ivaretar miljø, etikk og sosiale forhold.

Med nærmere 50 prosent andel av markedet for utlån til kommunal sektor, er Kommunalbanken en betydelig samfunnsaktør som bidrar med finansiering slik at kommuner, fylkeskommuner og kommunale selskaper kan løse sine velferdsoppgaver.

Lavere rente på miljøprosjekter

For å bidra til at kommunene kan virkeliggjøre sine energi- og klimaplaner besluttet Kommunalbanken i 2010 å tilby et eget renteprodukt for klimavennlige investeringer. Grønn p.t.-rente ligger lavere enn den ordinære p.t.-renten og kan benyttes til prosjekter som er forankret i kommunens miljø- og klimaplan. Det kan være investeringer innenfor områdene ENØK, fornybar energi, avfallshåndtering, kildesortering, gang- og sykkelveier, vannkvalitet, miljøvennlige transportmidler og tilrettelegging for aktivt friluftsliv. Ved årsskiftet 2012/2013 var det bevilget lån på nærmere sju milliarder kroner til grønn rente-betingelser.

For å finansiere norske miljøprosjekter utsteder Kommunalbanken såkalte «Green bonds» eller grønne obligasjoner i det internasjonale finansmarkedet. Utenlandske investorer kan da forsikre seg om at pengene de låner til oss går til øremerkede miljøinvesteringer i Norge og slik bidrar vi også til økt miljøfokus internasjonalt.

“Ved årsskiftet 2012/2013 var det bevilget lån på nærmere sju milliarder kroner til grønn rentebetingelser”

Kompetanseheving

Kommunalbanken har som mål å bidra til kompetanseheving innen økonomi og finans blant kommunalt ansatte. KBN ønsker å samarbeide mest mulig bredt med de organisasjoner som er sentrale i kommunesektoren. Kommunalbanken bidrar økonomisk med faglig kompetanse og arrangementsteknisk bistand. Med de store samarbeidspartnerne inngås detaljerte, årlige avtaler.

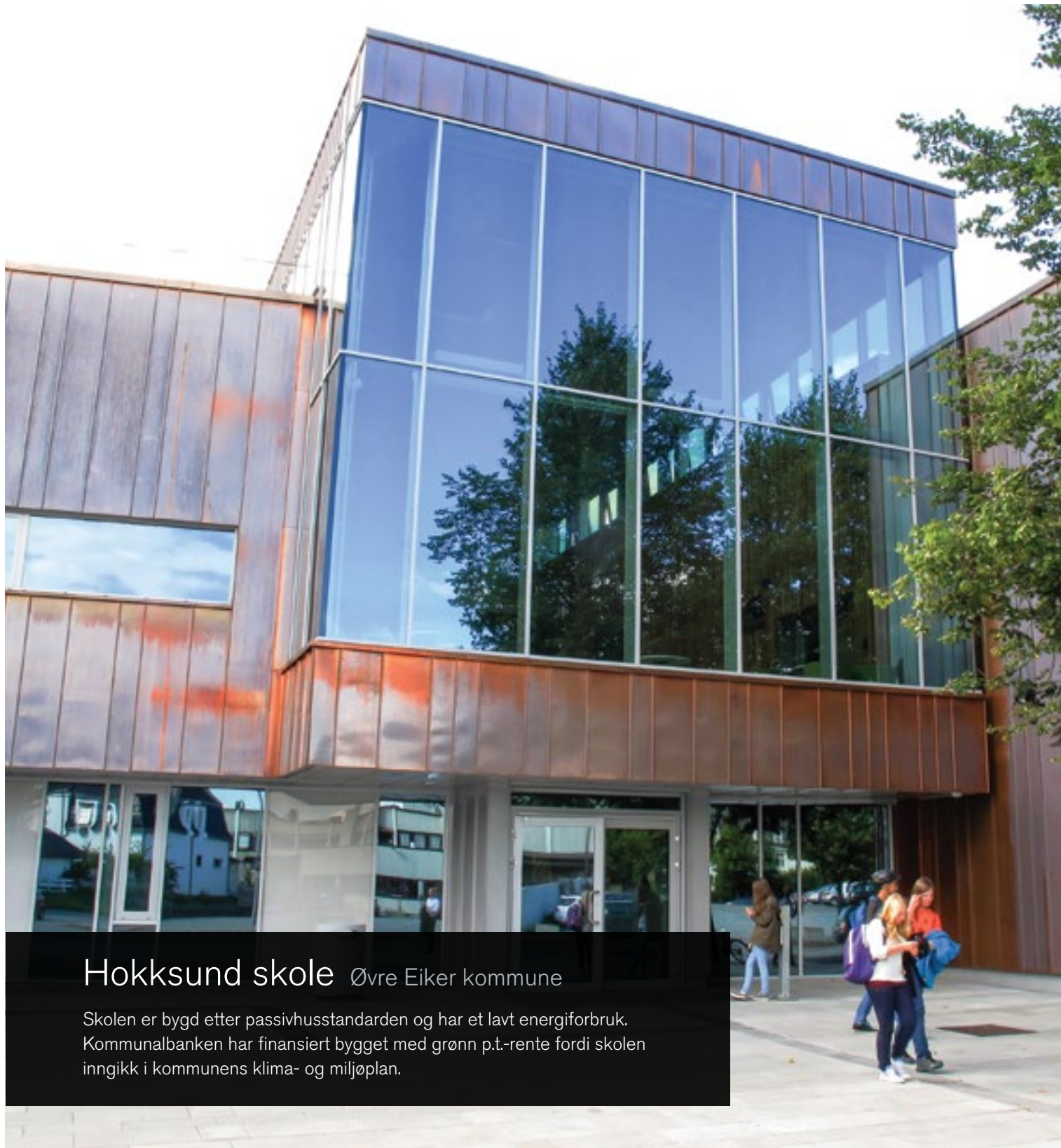
For å stimulere til kompetanseheving har Kommunalbanken også innstiftet prisen "Årets kommunaløkonom" og et studentstipend.

Miljøvennlig drift i Kommunalbanken

Kontorlokalene gir gode muligheter for effektiv energiutnyttelse. Energiforbruket overvåkes av et nettverk av målere for strøm, kjøling og varme. Den detaljerte måling og oppfølging av energiforbruk gir en unik anledning til å kontrollere og gjøre noe med eget forbruk. Igangsatte tiltak som kildesortering, avfallsreduksjon og systemer som medfører reduserte energiforbruk videreføres.

På grunn av virksomhetens karakter er Kommunalbankens direkte effekt på totale klimautslipp og miljøbelastninger minimal. Det utarbeides en årlig miljørapport som viser utviklingen innen de ulike kriterier banken måler på. Klimaregnskapet er basert på Klimaløftets kalkulator for virksomheter.

Hokksund skole Øvre Eiker kommune

Skolen er bygd etter passivhusstandarden og har et lavt energiforbruk. Kommunalbanken har finansiert bygget med grønn p.t.-rente fordi skolen inngikk i kommunens klima- og miljøplan.

Kommunalbanken ble resertifisert som Miljøfyrtårn-bedrift i 2012. I tillegg er vi Grønn Punkt kontroll-medlem. Grønn IT er implementert gjennom virtualisering av alle servere og arbeidsstasjonene er byttet ut med tynne klienter. Banken har også en egen reise- og transportplan som skal legge til rette for at ansattes arbeids- og tjenestereiser blir mest mulig miljøvennlige.

Leverandører

Miljøkriterier stilles i innkjøp og det velges miljøsertifiserte leverandører fremfor leverandører som ikke kan dokumentere miljøvennlig drift. Antall miljøvennlige produkter banken benytter er mer enn doblet siden målingen startet i 2009.

Kilden Teater- og Konserthus Kristiansand kommune

Kilden ligger på Odderøya i Kristiansand, og er hjem for Agder Teater, Kristiansand Symfoniorkester og Opera Sør. Med et bruttoareal på 16.500 kvadratmeter er bygget godt synlig i landskapet, rett ved siden av Fiskebrygga i innseilingen til Kristiansand havn. Kilden er delvis finansiert av Kommunalbanken.

Styrets årsberetning for 2012

Kommunalbanken har i løpet av 2012 formidlet 550 lån på totalt 30,7 milliarder kroner, og ender året med en markedsandel på rundt 48 prosent på utlån til norsk kommunal sektor. Målrettet arbeid gjennom mange år og den høyest oppnåelige kredittratingen, AAA/Aaa, sikrer tilgang på gunstig finansiering i internasjonale kapitalmarkeder. Lav innlånskostnad kombinert med lave driftskostnader gjør at Kommunalbanken kan videreføre sin rolle som et effektivt virkemiddel for å sikre kommunal sektor tilgang til rimelig finansiering.

Kommunalbanken fikk en utlånsvekst på 5,6 prosent i 2012. Befolkningsvekst og demografiske endringer har medført et betydelig investeringsbehov i kommunal sektor. En stor del av de nye prosjektene Kommunalbanken har finansiert i 2012 knyttes til bygging og rehabilitering av skoler, barnehager og omsorgsboliger samt oppgradering av infrastruktur, vann-avløp-renovasjon og IKT.

Resultatet etter skatt endte på 1 876 millioner kroner, mot 724 millioner i 2011. Avkastning på verdijustert egenkapital var 37,1 prosent mot 18,3 prosent i 2011. Resultatet er preget av positive endringer i markedsprisene på finansielle sikringsinstrumenter samt stabile marginer på bankens utlånsprodukter og på plassering av overskuddslikviditeten.

Fra 30. juni 2012 økte soliditetskravene til finansinstitusjoner til minimum ni prosent ren kjernekapital. For å sikre at Kommunalbanken oppfylte kravet, vedtok Stortinget i revidert nasjonalbudsjett for 2012 å øke Kommunalbankens aksjekapital med 924 millioner kroner. Det er ventet økte krav til egenkapital gjennom

Basel III og CRD IV, derfor har banken styrt mot en utlånsvekst på seks prosent for 2012.

Forvaltningskapitalen i Kommunalbanken var ved årsskiftet på 349 milliarder kroner. Utlånsporteføljen til norske kommuner og fylkeskommuner var på 219,3 milliarder kroner. Bankens likviditetsportefølje utgjorde ved årsskiftet 98,9 milliarder kroner.

Staten, representert ved Kommunal- og regionaldepartementet, er eneeier av Kommunalbanken. Forretningskontoret er i Oslo.

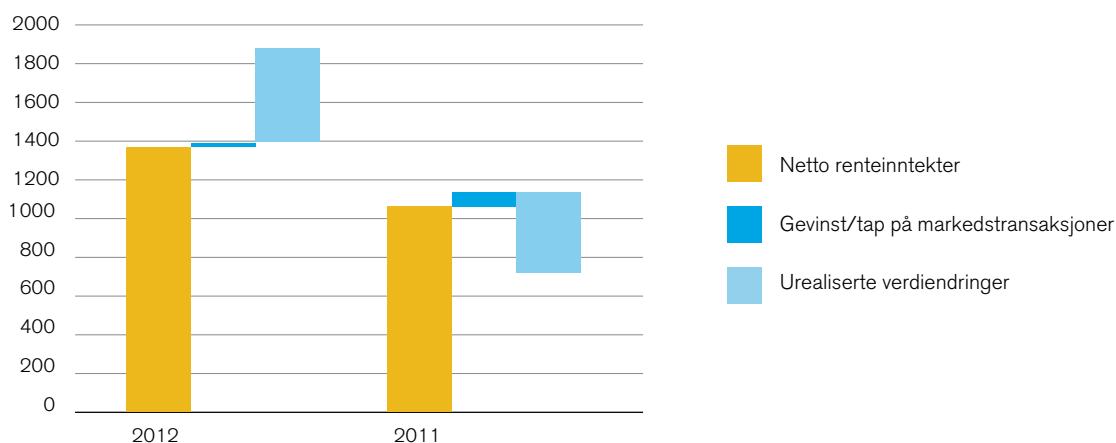
Årsregnskapet

Styret bekrefter i henhold til regnskapslovens § 3-3a at forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og at årsregnskapet er avgitt på grunnlag av forutsetningen om fortsatt drift. Det er styrets oppfatning at årsregnskapet med noter per 31. desember 2012 gir en dekkende beskrivelse av bankens finansielle stilling ved årsskiftet. Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering.

Fordeling av resultat etter skatt

(tall i millioner kroner)

Resultat etter skatt i 2012 var 1 876 millioner kroner, 1 151 millioner kroner høyere enn i 2011. Av denne resultatøkningen kommer 897 millioner kroner fra reversering av tidligere bokførte negative verdiendringer på finansielle instrumenter. Utviklingen i finansielle resultater fra Kommunalbankens virksomhet justert for urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter vises i rapporterte nøkkeltall for kjernerresultat, med tilhørende tall for egenkapital- og total kapitalavkastning.

Netto renteinntekter etter provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester i 2012 ble 2 011 millioner kroner, mot 1 561 millioner kroner i 2011. Gunstige marginer på sikringsinstrumenter bidro til lavere innlånskostnader i norske kroner og var hovedårsaken til økte rentemarginer på utlån og likviditetsforvaltning.

Resultatet av markedstransaksjoner (tilbakekjøp av egne obligasjoner og salg av verdipapirer i likviditetsporteføljen) i 2012 var 29 millioner kroner, en nedgang fra 109 millioner kroner i 2011.

Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter er 671 millioner kroner i 2012, mot minus 575 millioner kroner i 2011. Prisvolatiliteten i derivatmarkeder medførte at Kommunalbanken i 2011 opplevde store negative verdiendringer på derivatporteføljen. I 2012, etter at prisnivå i derivatmarkeder normaliserte seg, er disse verdiendringene reversert i resultatregnskapet.

Driftskostnadene utgjorde 107 millioner kroner i 2012, en økning fra 96 millioner kroner i 2011. Driftskostnadene tilsvarer 0,03 prosent av forvaltningskapitalen.

En sterkere norsk krone og reduksjon av likviditetsporteføljen bidro til en reduksjon av forvaltningskapitalen. Forvaltningskapitalen per 31. desember 2012 var 349 milliarder kroner, sammenliknet med 366,9 milliarder kroner ved forrige årsskiftet.

Kommunalbankens tellende ansvarlige kapital per 31. desember 2012 utgjorde 8,6 milliarder kroner, hvorav ren kjernekapital 7,1 milliarder kroner. Selskapets aksjekapital ble i 2012 styrket med 924 millioner kroner gjennom utstedelse av nye aksjer. 502 millioner kroner av kapitalutvidelsen ble benyttet til tilbakekjøp av fondsobligasjoner. Bankens kjernekapital etter tilbakekjøp består kun av aksjekapital og tilbakeholdt overskudd.

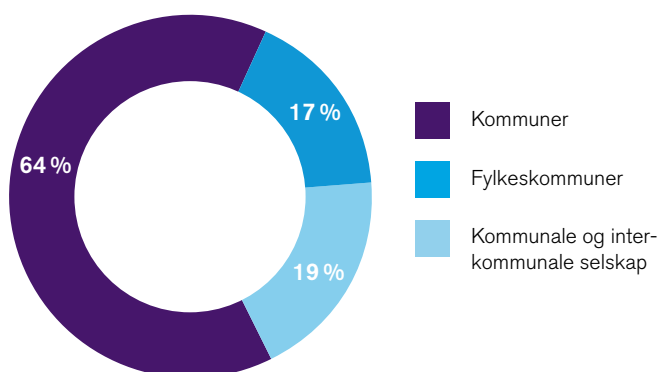
Kjernekapitaldekningen per 31. desember 2012 er 12,27 prosent, og total kapitaldekning 14,97 prosent.

Utlån

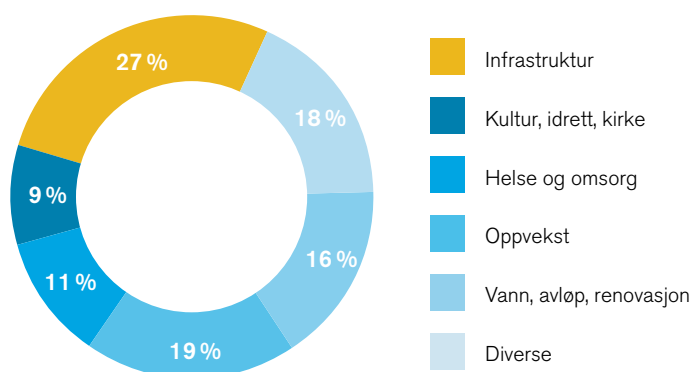
Kommunalbanken fikk i løpet av året mandat på til sammen 550 nye utlån og refinansieringer, noe som utgjorde 30,7 milliarder kroner. Ved utgangen av 2012 var Kommunalbankens samlede utlån til kommunesektoren på 219,3 milliarder kroner, en økning på 5,6 prosent for året.

Alle fylkeskommuner, 421 av landets 428 kommuner og Longyearbyen lokalstyre hadde ved inngangen til 2013 lån i Kommunalbanken. I tillegg kommer en rekke kommunale og interkommunale selskaper. Ved lån til selskaper med begrenset ansvar, kreves kommunal eller fylkeskommunal garanti, hovedsakelig i form av selvskyldnerkausjon.

Lån i 2012 fordelt på låntakergruppe

Nye utlån fordelt på sektor *

* Formålsfordeling ble innført i juni 2012. Figuren viser fordeling av nye lån i andre halvår.

Befolkningsvekst og demografiske endringer har medført et betydelig investeringsbehov i kommunal sektor. Forvaltningsreformen som ble innført fra 2010 overførte ansvaret for en stor andel av det norske veinettet fra staten til kommuner og fylkeskommuner. Kommunalbanken er blitt en viktig aktør i finansiering av det norske veinettet. Av nye lån som ble gitt i 2012 gikk 27 prosent til ulike infrastrukturprosjekter. Ved utgangen av 2012 hadde banken innvilget lån til veifinansiering på 23,8 milliarder kroner, en økning på 48 prosent siden forvaltningsreformen ble innført i 2010. En stor andel av nye lån har også gått til sektorene vann- avløp-renovasjon (VAR) samt til oppvekstformål som barnehager og skoler.

Kommunalbanken opererer i et marked preget av sterk konkurranse, først og fremst fra sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Det at Kommunalbanken tilbyr samme rentebetingelser til alle typer kommuner sikrer lavest mulig finansieringskostnad også for de kommunene som ikke har tilgang på kapitalmarkedene. I 2012 valgte banken å innføre begrensninger på tilbud om lån med sertifikatvilkår som en følge av nye og strengere kapitaldekningskrav. Effekten av dette har vært at enkelte kommuner, typisk de større, i utvidet grad har benyttet kapitalmarkedet som finansieringskilde, mens små og mellomstore kommuner har fått finansiering gjennom Kommunalbanken.

Kommunalbanken har lagt vekt på kunderelasjonsbygging gjennom aktiviteter som kundemøter og regionale miniseminarer med aktuelle temaer for sektoren. Bankens tilbyr oppdatert finansinformasjon på nett og direkte tilgang til kommunens egen låneporte-

følge via hjemmesiden. I 2012 relanserte banken et låneforvaltningsprogram som verktøy til kommunenes finansforvaltning på passivasiden.

Etter lov om offentlige anskaffelser skal kommunene konkurransetsette hovedbankavtalene. Som nøytral part bistår Kommunalbanken kommunene med å innhente tilbud på betalingstjenester, og gjennomførte 12 forhandlinger i 2012.

For å bidra til at landets kommuner kan virkeliggjøre sine energi- og klimaplaner, tilbyr Kommunalbanken en egen grønn p.t.-rente. Denne er 0,1 prosent lavere enn ordinær p.t. rente. Finansieringen kan benyttes til prosjekter som er forankret i kommunens miljø- og klimaplan.

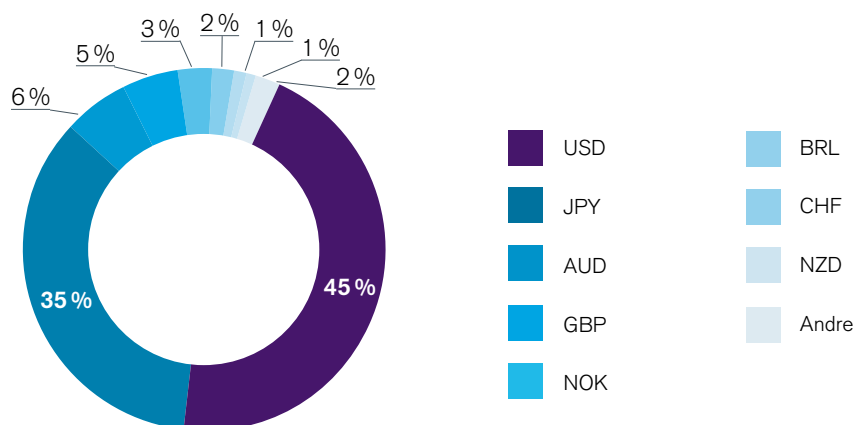
Kommunalbanken har ikke hatt tap på utlån til kunder i 2012. Det foreligger ikke mislighold eller betalingsproblemer hos kunder som gir grunn til å forvente tap i 2013.

Innlån

Kommunalbanken har AAA-rating og bankens papirer oppfattes som attraktive investeringer. Dette har sammenheng med Norges sterke økonomiske stilling, bankens eierskap og sektorpolitiske rolle som långiver til norske kommuner. Internasjonale investorer ønsker å plassere midler i denne type papirer. Dette gir banken god markedstilgang.

Kommunalbanken deler innlånsvirksomheten i fire hovedområder: USD benchmark-opplåning, andre offentlige lån, privat plasserte lån hos institusjonelle

Valutafordeling nye innlån

investorer og lån plassert hos private investorer. Kombinasjonen av ulike innlånsmarkeder sikrer stabil markedstilgang, gunstige innlånsbetingelser og god spredning i investorbasen. Japan var fortsatt det største enkeltmarkedet i 2012, men Kommunalbanken ser vekst i de øvrige markeder som USA, Europa og Midt-Østen/Afrika. Totale innlån for 2012 beløp seg til 98,2 milliarder kroner.

Uridashi-lån er primært rettet mot mindre investorer i Japan, hvor Kommunalbanken tilfredsstillers japanske myndigheters krav til statlige låntakere. I 2012 har banken redusert aktiviteten i Japan noe for å søke noe lengre løpetid på deler av innlån enn det Uridashi-markedet tradisjonelt tilbyr. Til sammen la banken ut 323 lån i dette markedet, som utgjorde totalt 37 milliarder kroner eller 38 prosent av total opplåning i 2012.

I forbindelse med grønn p.t.-rente på utlån har banken etablert et grønt innlånprogram i det japanske privatmarkedet øremerket kommunale klima- og miljørelaterte prosjekter.

Kommunalbanken har en diversifisert innlånstrategi, og det ble tatt opp lån i 13 valutaer i 2012. Kommunalbanken la ut tre USD benchmarklån i løpet av året, og lånene ble godt mottatt i markedet, ikke minst i USA. Alle lånene ble overtegnet og til sammen ble det emitert fire milliarder amerikanske dollar i USD benchmarkformat i 2012. I tillegg ble det i 2012 emitert rekordvolum på 2,7 milliarder amerikanske dollar i flytende USD rentepapirer primært rettet mot sentralbanker og andre institusjonelle investorer.

Kommunalbankens samlede volum av obligasjoner,

sertifikater og andre låneopptak ble redusert i 2012 fra 338,6 milliarder kroner til 312,9 milliarder kroner, som følge av en sterkere kronkurs og noe redusert likviditetsbeholdning.

Kommunalbankens internasjonale låneprogram "Programme for the Issuance of Debt Instruments" blir hovedsakelig benyttet for internasjonale låneopptak. Dette er en standardisert lånedokumentasjon som forenkler og sikrer lånearbeidet både for långiver og låntaker. Programmet har fra og med 2011 ingen maksimumsramme.

Likviditetsstyring

I tråd med Kommunalbankens finansielle retningslinjer legges det opp til en likviditet som over tid tilsvarer 12 måneders netto kapitalbehov inkludert utlånsvekst. Dette innebærer at Kommunalbanken i en gitt situasjon kan dekke alle forpliktelser de kommende 12 måneder uten ny opplåning. Overskuddslikviditeten forvaltes ut fra en lavrisiko investeringsstrategi, både når det gjelder kreditt- og markedsrisiko. Likviditetsreserven plasseres i likvide rentepapirer utstedt av stater, delstater, regionale myndigheter, multilaterale utviklingsbanker og finansinstitusjoner med høy kredittverdighet. Gjennomsnittlig løpetid er på drøye 12 måneder, hvorav over halvparten har forfall innen 12 måneder. Det tas ikke rente- eller valutarisiko og forfallsprofilen avstemmes mot underliggende innlån.

Risikostyring

Risikostyringen og risikoeksponeringen i Kommunalbanken skal sikre bankens kredittrating og tilgang til de mest attraktive finansmarkedene. Kreditt- og likviditetsrisikoen er gjennomgående lav. Bankens er ikke

posisjonsmessig eksponert for rente- og valutarisiko. Alle risikorammer og handel med nye finansielle instrumenter godkjennes av styret. De finansielle retningslinjene og retningslinjer for utlån til kommuner behandles i styret minst en gang i året.

Kredittrisiko representerer det største risikoelementet gjennom bankens aktivaside. Styring, overvåking og kredittvurderinger av bankens engasjementer følges opp fortløpende.

Kredittrisiko for utlån er begrenset til betalingsutsettelse da betalingsforpliktelsen ikke kan falle bort. Det er fastlagt i kommuneloven at kommuner og fylkeskommuner ikke kan slås konkurs. I kommuneloven er det også gitt bestemmelser om de prosedyrer som skal følges dersom betalingsutsettelse må iverksettes. Etter disse bestemmelsene overtar staten ved Kommunal- og regionaldepartementet styringen av en kommune dersom kommunen ikke kan oppfylle betalingsforpliktelsene. Dette sikrer långiver mot tap av akkumulert gjeld og påløpte renter.

Kredittrisiko for likviditetsforvaltningen og sikringshandler er lav i overensstemmelse med bankens retningslinjer for inngåelse av finansielle avtaler. De styrefastsatte retningslinjene for likviditetsforvaltningen setter krav til blant annet rating på minst A2/A fra ratinginstituttene Moody's og Standard and Poor's, krav til løpetid, instrumenttype, type motpart og motpartens hjemland.

Derivathandel dokumenteres ved bruk av standardiserte bransjeavtaler, og det skal opprettes avtaler som inkluderer deponering av kontantbeløp (collateralavtale) med alle nye derivatmotparter.

Det er etablert rutiner og prosesser for håndtering av kredittrisiko. Alle motparter vurderes løpende og styret holdes oppdatert om bankens motpartsrisiko. En utvidet markedsoppdatering gis kvartalsvis.

Markedsrisiko består hovedsakelig av rente- og valuta-

risiko. Bankens retningslinjer tillater minimal eksponering mot rente- og valutaendringer. Styring av rente- og valutarisiko gjennomføres ved å sikre at bankens forpliktelser og rettigheter til enhver tid balanserer.

Likviditetsrisiko forsøkes minimert ved at likviditetsporteføljen over tid skal tilsvare 12 måneders netto kapitalbehov. Videre er porteføljen investert i likvide verdipapirer av meget høy kredittkvalitet og kort løpetid.

Operasjonell risiko er til stede i alle deler av bankens virksomhet. Banken minimerer den operasjonelle risikoen gjennom kontinuerlig arbeid for å sikre god internkontroll, samt god etisk atferd og høy kompetanse hos den enkelte medarbeider. Styret blir løpende informert om bankens operasjonelle risiko.

Kommunikasjon, media og samfunnskontakt

Som 100 prosent eiet av staten, representert ved Kommunal- og regionaldepartementet, har Kommunalbanken en tett og god dialog med eier. Styret legger vekt på kontakt med myndigheter og sentrale samfunnsaktører for å formidle betydningen av Kommunalbankens rolle som virkemiddel for finansiering av lokal velferd.

Kommunalbanken samarbeider med en rekke organisasjoner i kommunesektoren. Banken har vært en sentral aktør på arenaer der viktige kommunaløkonomiske spørsmål drøftes.

For å nå ut til sentrale målgrupper via flere kanaler, har Kommunalbanken i løpet av året økt tilstedeværelsen på sosiale medier.

Redegjørelse om foretaksstyring

Kommunalbanken følger norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse på de områder som er relevant når det gjelder bankens organisasjonsform og eierstruktur. Formålet med anbefalingen er at norske selskaper skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledeling mellom aksjeeiere, styre og daglig ledelse, utover det som følger av lovgivningen. Anbefalingen skal styrke tilliten til selskapene og bidra til størst mulig verdiskap-

ning over tid, til beste for aksjeeiere, kunder, ansatte og andre interessenter.

Kommunalbankens sentrale organer er organisert i samsvar med aksjelovens bestemmelser. Bankens organer er: Generalforsamling, representantskap, styre, kontrollkomité, intern og ekstern revisor og administrerende direktør. Administrasjonen er organisert i tre forretningsområder med tilhørende stabs- og støttefunksjoner.

Bankens internkontroll skal sikre at det gjennomføres risikoanalyser og risikoovervåking, og at virksomheten drives i samsvar med vedtatte strategier og retningslinjer. Internkontroll inngår som en integrert del av ledelses- og planprosessen i banken. Status og risiko i kontrollprosessen følges opp på avdelingsnivå og rapporteres til administrerende direktør og styret. Internkontroll over finansiell rapportering sikrer pålitelig regnskapsmessig informasjon i måneds-, kvartals- og årsrapporter. Systemer for internkontroll og risikovurdering evalueres løpende av selskapets revisor, revisjonsutvalg og styre.

Styret velges av generalforsamlingen i henhold til vedtektenes § 16 jfr. § 8. Styret skal bestå av fra fem til ni medlemmer. To av styrets valgte medlemmer skal være valgt av og blant de ansatte i selskapet. For disse medlemmene skal det velges personlige varamedlemmer med møte- og talerett i styret. De øvrige medlemmer velges for to år av gangen, slik at minimum to er på valg hvert år, maksimum tre av de valgte medlemmer.

Av vedtektenes §§ 6 og 7 fremgår at erverv av bankens aksjer er betinget av samtykke fra selskapets styre. Samtykke kan bare nektes når det foreligger saklig grunn. Forkjøpsretten som aksjeeier har etter aksjeloven § 4-19 kan gjøres gjeldende også for aksjer som har skiftet eier.

På generalforsamlingen ble styremedlemmene Frode Berge, Nanna Egidius og Martha Takvam gjenvalgt.

De ansatte valgte Trine Tafjord som ny ansatterepresentant. Jarle Byre og Marit Urmo Harstad ble valgt som ansattes vararepresentanter.

Styret har etter dette følgende sammensetning: Else Bugge Fougner (styreleder), Nils R. Sandal (nestleder), Frode Berge, Nanna Egidius, Åmund T. Lunde, Rune Sollie, Martha Takvam, Roald Fischer (ansattes representant med Jarle Byre som personlig varamedlem) og Trine Tafjord (ansattes representant med Marit Urmo Harstad som personlig varamedlem).

Styret har etablert revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg som underutvalg i styret.

Organisasjon og kompetanseutvikling

Bankens HR-strategi og personalpolitikk tar utgangspunkt i kjernevirksomhetens utfordringer og rammebetingelser og skal understøtte bankens mål og verdier. En egen kompetanseutviklingsplan skal sikre banken tilstrekkelig bemanning og rett kompetanse.

Ved årsskiftet hadde banken 54 ansatte, fordelt på 51,9 årsverk, sammenliknet med 50 ansatte fordelt på 48,5 årsverk ved forrige årsskifte. Bemanningsøkningen er en konsekvens av bankens voksende virksomhet både i størrelse og kompleksitet, nye krav til rapportering og for å styrke bankens kompetanse på strategisk viktige områder.

Kommunalbanken arbeider aktivt med tiltak som forebygger og bidrar til lavt sykefravær, motiverende bedriftskultur og helsefremmende arbeidsmiljø. Sykefraværet var på 2,08 prosent i 2012 mot 2,16 prosent året før.

Etikk og samfunnsansvar

Det arbeides systematisk for at den enkelte ansatte skal få en bevisst holdning til innholdet i bankens etiske retningslinjer. Retningslinjene skal tydeliggjøre ønsket atferd og forventet etisk standard. Det er alle ansattes ansvar å etterleve retningslinjene.

Kommunalbanken skal ta samfunnsansvar og være miljøbevisst. I 2012 ble banken resertifisert som Miljøfyrtårnbedrift. Banken gjør regelmessige risikoanalyser og har miljømål og handlingsplan for det samlede HMS-arbeidet.

Mangfold og likestilling

Kommunalbanken legger vekt på å opprettholde en jevn fordeling mellom kvinner og menn på både medarbeider- og ledernivå, samt å sikre mangfold i alder, bakgrunn og erfaring. Dette tilfører banken kompetanse og holdninger som er viktig for å løse mange av bankens oppgaver.

Kjønnsfordelingen er 27 menn og 27 kvinner. Kvinneandelen i styret er 44,4 prosent, styreleder er kvinne. Ledelsen i banken består av 50 prosent menn og 50 prosent kvinner. Administrerende direktør Petter Skouen gikk av med pensjon 30. november. Ny administrerende direktør, Kristine Falkgård, tiltrådte 1. mars 2013.

Fire av bankens ansatte, tre kvinner og en mann har ikke-nordisk bakgrunn. Disse er også representert i bankens ledelse og blant fagspesialistene. Fem foreldre har hatt fødselspermisjon i løpet av året, tre kvinner og to menn.

Disponering av overskudd

Styret i Kommunalbanken AS foreslår følgende disponering av overskuddet for regnskapsåret 2012: 252,8 millioner kroner utbetales som ordinært utbytte til eieren og 1 623 millioner kroner overføres til annen egenkapital.

Akkumulert tilbakeholdt overskudd etter disponeringen utgjør 4 996 millioner kroner, og selskapets samlede egenkapital utgjør 7 140 millioner kroner.

Utviklingen fremover

Norge opplever for tiden en annen økonomisk hverdag enn de fleste andre land, med fortsatt overskudd i statsbudsjettet, god vekst i sysselsettingen og vedvarende lav arbeidsledighet. Denne utviklingen er ledet an av

høy aktivitet i offshorevirksomheten, og støttes opp av betydelig aktivitet i offentlig sektor samt god vekst i boliginvesteringer og privat konsum. Dette legger også grunnlag for fortsatt vekst i kommunesektorens inntekter.

Den demografiske utviklingen i Norge preget av befolkningsvekst og økt levealder leder til fortsatt økte investeringer i kommunal sektor. Befolkningsveksten medfører behov for investeringer knyttet til infrastruktur, boliger, barnehager og skoler, mens den økte levealderen på sikt vil stille krav til investeringer i eldreomsorgen. Det forventes også en videreføring av utbyggingen av pleie- og omsorgstjenestene i kjølvannet av samhandlingsreformen.

Kommunalbanken legger opp til å være en aktiv bidragsyter til at kommunale investeringer finansieres rimeligst mulig også i årene fremover. Dette fordrer at Kommunalbanken viderefører en differensierte innlansstrategi som sikrer tilgang til kostnadseffektiv finansiering. For 2013 legges det opp til at det japanske og amerikanske kapitalmarkedet fortsatt vil være bankens viktigste innlansmarkeder, og at utstedelsen av strategiske benchmarklån videreføres.

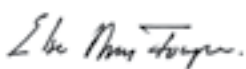
Kommunalbanken vil fremover fortsette å tilpasse institusjonen til nye kapitalkrav. En kapitalbase som tilfredsstillende regulerer krav er en nødvendig forutsetning for at Kommunalbanken skal ha kapasitet til å finansiere fremtidig investeringsbehov i kommunal sektor. Ytterligere oppbygging av egenkapital må skje gjennom overskudd fra driften. Økt egenkapital vil over tid lede til en redusert prosentvis avkastning på egenkapitalen. Samtidig skal Kommunalbanken opprettholde lav risikoprofil og fortsatt være en pålitelig leverandør av kreditt til kommunesektoren som tilbyr kundene best mulige lånebetingelser.

Regnskapet for 2012 viser tilfredsstillende resultater, og Kommunalbanken er godt rustet for å bidra til bærekraftig finansiering av lokal velferd i årene fremover.

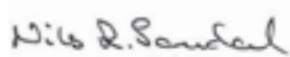
Styret vil takke bankens medarbeidere for vel utført arbeid.

Oslo, 31. desember 2012
18. mars 2013

I styret for Kommunalbanken AS

Else Bugge Fougner
Styrets leder

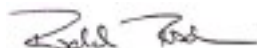
Nils R. Sandal
Styrets nestleder

Frode Berge
Styremedlem

Nanna Egidius
Styremedlem

Roald Fischer
Styremedlem

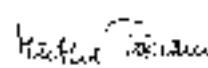
Åmund T. Lunde
Styremedlem

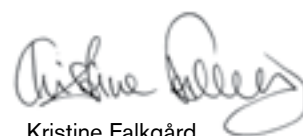
Trine Tafjord
Styremedlem

Rune Sollie
Styremedlem

Martha Takvam
Styremedlem

Kristine Falkgård
Administrerende direktør

Styret i Kommunalbanken

Stående, fra venstre: Frode Berge, Nanna Egidius, Else Bugge Fougner, Rune Sollie og Nils R. Sandal.
Sittende, fra venstre: Trine Tafjord, Åmund T. Lunde, Martha Takvam og Roald Fischer.

Veas Oslo, Bærum og Asker kommuner

Vestfjorden Avløpsselskap (Veas) er Norges største renseanlegg, og håndterer avløpsvannet til 565.000 innbyggere i Oslo, Bærum og Asker, samt deler av Røyken og Nesodden. Anlegget ligger i fjell på Bjerkås i Asker. Veas er lånekunde i Kommunalbanken.

Årsregnskapet 2012

Resultatregnskap.....	29
Balanse	30
Endringer i egenkapital.....	31
Kontantstrømpoppstilling.....	32
Regnskapsprinsipper	33

Noter til regnskapet

Resultatregnskapet

Note 1	Netto renteinntekter	37
Note 2	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester.....	37
Note 3	Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter	38
Note 4	Netto gevinst/(tap) på markeds-transaksjoner	38
Note 5	Lønn og generelle administrasjonskostnader.....	38
Note 6	Godtgjørelse til ledende ansatte.....	39
Note 7	Pensjoner.....	41
Note 8	Skatt.....	42
Note 9	Leieavtaler.....	42

Balanse

Note 10	Kategorisering av finansielle instrumenter.....	43
Note 11	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost.....	43
Note 12	Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	44

Note 13	Sikringsbøkføring	46
Note 14	Fordringer på kredittinstitusjoner.....	46
Note 15	Utlån til kunder.....	46
Note 16	Sertifikater og obligasjoner.....	47
Note 17	Andre eiendeler	47
Note 18	Gjeld til kredittinstitusjoner.....	47
Note 19	Obligasjonsgjeld.....	47
Note 20	Finansielle derivater	48
Note 21	Kontantsikkerhet	48
Note 22	Ansvarlig lånekapital.....	49
Note 23	Aksjekapital.....	49

Risikostyring

Note 24	Risikostyring	49
Note 25	Kredittrisiko.....	51
Note 26	Renterisiko.....	52
Note 27	Valutarisiko	53
Note 28	Likviditetsrisiko.....	53
Note 29	Kapitaldekning og kapitalstyring	54

RESULTATREGNSKAP

<i>(Beløp i NOK 1 000 000)</i>	Note	2012	2011
Renteinntekter		6 871	6 730
Rentekostnader		4 839	5 148
NETTO RENTEINTEKTER	1	2 032	1 582
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	2	21	19
Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter	3	671	-575
Netto gevinst/(tap) på markedstransaksjoner	4	29	109
SUM ANDRE DRIFTSINTEKTER		679	-485
Lønn og generelle administrasjonskostnader	5,6,7	84	77
Avskrivninger		4	4
Andre driftskostnader	9	19	15
SUM DRIFTSKOSTNADER		107	96
RESULTAT FØR SKATT		2 604	1 001
Skattekostnad	8	728	276
RESULTAT FOR REGNSKAPSÅRET		1 876	724

ANDRE INNREGNEDE INTEKTER OG KOSTNADER

<i>(Beløp i NOK 1 000 000)</i>	Note	2012	2011
Resultat for regnskapsåret		1 876	724
Andre innregnede inntekter og kostnader		0	0
TOTALRESULTAT FOR REGNSKAPSÅRET		1 876	724

BALANSE*(Beløp i NOK 1 000 000)*

	Note	2012	2011
EIENDELER			
Fordringer på kredittinstitusjoner	10,12,14,21	5 940	3 151
Utlån til kunder	10,11,12,15	221 996	210 189
Sertifikater og obligasjoner	10,11,12,13,16	102 223	116 657
Finansielle derivater	10,12,20	18 780	36 889
Andre eiendeler	17	15	15
SUM EIENDELER		348 953	366 901
GJELD OG EGENKAPITAL			
Gjeld til kredittinstitusjoner	10,12,18,21	6 041	11 915
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	10,12	363	0
Obligasjonsgjeld	10,11,12,13,19	317 108	336 942
Finansielle derivater	10,12,20	15 568	10 165
Annen gjeld		33	53
Betalbar skatt	8	576	445
Utsatt skatt	8	167	14
Pensjonsforpliktelser	7	35	30
Ansvarlig lånekapital	10,12,22	1 670	2 080
Fondsobligasjoner	10,12,22	0	663
SUM GJELD		341 560	362 307
Innskutt egenkapital	23	2 145	1 221
Opptjent egenkapital		5 249	3 373
SUM EGENKAPITAL		7 393	4 594
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		348 953	366 901

ENDRINGER I EGENKAPITAL

2012				
<i>(Beløp i NOK 1 000 000)</i>	Note	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 1. januar 2012		1 221	3 373	4 594
Totalresultat for regnskapsåret		0	1 876	1 876
Kapitalforhøyelse		924	0	924
Utbytte		0	0	0
Egenkapital per 31. desember 2012	23	2 145	5 249	7 393

2011				
<i>(Beløp i NOK 1 000 000)</i>	Note	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 1. januar 2011		1 221	2 814	4 034
Totalresultat for regnskapsåret		0	724	724
Kapitalforhøyelse		0	0	0
Utbytte		0	-165	-165
Egenkapital per 31. desember 2011	23	1 221	3 373	4 594

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

<i>(Beløp i NOK 1 000 000)</i>	Note	2012	2011
KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
Renteinnbetalinger		7 158	6 396
Renteutbetalinger		-5 051	-5 091
Utbetaling av garantiprovisjon og transaksjonskostnader		-21	-21
Andre innbetalinger		29	111
Utbetaling til drift		-103	-92
Betalt skatt		-442	-260
		1 570	1 044
Netto utbetaling av lån til kunder		-11 666	-23 734
Netto (økning)/reduksjon i kortsiktige plasseringer		-8 928	8 835
Netto innbetaling/(utbetaling) ved kjøp/salg av verdipapirer		8 974	-21 489
Netto (økning)/reduksjon i andre eiendeler		0	0
Netto økning/(reduksjon) i annen gjeld		-17	21
NETTO KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		-10 067	-35 324
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler		-4	-2
NETTO KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		-4	-2
KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER			
Innbetaling ved utstedelse av sertifikatgjeld		362	14 417
Tilbakebetaling av sertifikatgjeld		0	-14 385
Innbetaling ved utstedelse av obligasjonsgjeld		98 195	142 374
Tilbakebetaling av obligasjonsgjeld		-87 783	-107 659
Innbetaling ved andre langsiktige låneopptak		0	0
Tilbakebetaling av andre langsiktige låneopptak		-478	-487
Innbetaling av ansvarlig lånekapital		0	1 565
Tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital		-944	0
Utbetaling av utbytte		0	-165
Innbetaling av aksjekapital		924	0
NETTO KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		10 277	35 661
SUM KONTANTSTRØM		206	335
Justering for valutakursendringer		-362	-264
Konter og kontantekvivalenter per 1. januar		150	78
Netto endring i konter og kontantekvivalenter		-156	72
Konter og kontantekvivalenter ved utgangen av perioden		-6	150
Herav			
<i>Fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid</i>	14	0	150
<i>Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid</i>	18	-6	0

REGNSKAPSPRINSIPPER

SELSKAPSINFORMASJON

Kommunalbanken AS er et aksjeselskap som har som formål å yte lån til kommuner, fylkeskommuner, interkommunale selskaper og andre selskaper som utfører kommunale oppgaver. Selskapets forretningskontor er i Haakon VII's gate 5B, Oslo. Årsregnskapet for 2012 ble godkjent av styret 18. mars 2013.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med Internasjonale Regnskapsstandarder (IFRS) som er vedtatt av EU. Årsregnskapet avlegges etter historisk kost prinsippet, med unntak av følgende regnskapsposter:

- Finansielle instrumenter holdt for handelsformål
- Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi over resultat
- Finansielle instrumenter kategorisert som Utlån og Fordringer eller Andre forpliktelser, som inngår i virkelig verdisikring hvor den sikrede risikoen måles til amortisert kost med bruk av sikringsbokføring

FUNKSJONELL VALUTA OG PRESENTASJONSVALUTA

Selskapets funksjonelle og presentasjonsvaluta er norske kroner (NOK). Balanseposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner etter valutakurs på balansedagen. Resultatposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner etter valutakurs på transaksjonstidspunktet. Årsregnskapet presenteres i millioner kroner med unntak av noter 6 og 7 som presenteres i tusen kroner.

ESTIMATER OG SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Ledelsen anvender estimater og gjør skjønnsmessige vurderinger dersom verdien av eiendeler og forpliktelser ikke kan måles pålitelig på balansedagen. Estimater og skjønnsmessige vurderinger påvirker regnskapsførte verdier av eiendeler og gjeld, og inntekter og kostnader, og kan medføre justering i regnskapsførte verdier dersom forutsetningene eller forventningene om fremtidig utvikling endrer seg. De viktigste estimatene og vurderingene i årsregnskapet omfatter:

Måling til virkelig verdi

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked eller ikke har tilgjengelige kvoterte priser på balansedagen fastsettes ved hjelp av verdsettelsesteknikker. Når parametere i verdsettelsesmodeller ikke kan utledes direkte fra observerbare markedsdata, gjør ledelsen vurderinger og bruker forutsetninger knyttet til kreditrisiko og likviditetsrisiko i finansielle instrumenter. Selv om skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger baserer seg i størst mulig grad på faktiske markedsforhold på balansedagen, kan de øke usikkerheten i regnskapsførte beløp. Ledelsen utviser skjønn i anvendelsen av regnskapsprinsipper særlig ved allokering av instrumenter målt til virkelig verdi i nivåhierarkiet.

Pensjonsforpliktelser

Ved beregning av størrelsen av pensjonskostnad og pensjonsforpliktelse benytter ledelsen økonomiske og aktuariemessige estimater knyttet til diskonteringsrente, avkastning på pensjonsmidler, prisvekst, lønnsvekst og dødelighet. Endringene i estimatene påvirker størrelsen på pensjonsforpliktelse og pensjonskostnader. Banken følger anbefalinger til pensjonsforutsetninger utarbeidet av Norsk Regnskapsstiftelse.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Innregning og fraregning

Innregning av finansielle eiendeler og forpliktelser skjer når foretaket blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser. Ved førstegangsinnregning måles alle finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. Innregnet beløp for finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke er klassifisert til virkelig verdi over resultat inkluderer i tillegg transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen. Innregning og fraregning av finansielle instrumenter på balansen skjer på oppgjørstidspunktet. Ved alminnelig kjøp og salg av finansielle eiendeler som utpekes til virkelig verdi innregnes virkelig verdi av eiendelen på avtaletidspunktet.

Finansielle eiendeler fraregnes når den kontraktmessige retten til kontantstrømmene utløper eller overføres. Finansielle forpliktelser fraregnes når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt. Ved tilbakekjøp av utstedte obligasjoner fraregnes den balanseførte verdien av forpliktelsen, og differansen mellom oppgjørsbeløp og balanseverdi resultatføres som gevinst eller tap på transaksjonstidspunktet.

Kategorisering og måling

Kategorisering av finansielle instrumenter foretas på tidspunktet for innregning og bestemmer etterfølgende tilnærming til måling av balanseført verdi. Kategorisering av finansielle instrumenter bestemmes av deres karakter og ledelsens intensjoner ved anskaffelsen.

Finansielle eiendeler holdt for handelsformål

Denne kategorien omfatter sertifikater og obligasjoner i handelsporteføljen. Finansielle eiendeler holdt for handelsformål vurderes til virkelig verdi over resultat.

Finansielle eiendeler utpekt til virkelig verdi over resultat (FVO)

Utvalgte sertifikater og obligasjoner i likviditetsporteføljen og utlån til kunder med rentebinding eller NIBOR-rente klassifiseres inn i denne kategori for å oppnå samsvarende behandling med tilhørende derivatkontrakter eller finansielle forpliktelser, som vurderes til virkelig verdi over resultat.

Finansielle eiendeler holdt til forfall

Finansielle eiendeler i denne kategori er primært plassering av egenkapitalen i obligasjoner, samt asset-backed securities, som ble anskaffet med intensjon om å holde til forfall, og enkelte verdipapirer som på grunn av uroen i finansmarkedene i 2008 fikk sterkt redusert likviditet og ble omklassifisert fra "Holdt for handelsformål" til "Holdt til forfall" med virkning fra 1. juli 2008. Finansielle eiendeler holdt til forfall måles til amortisert kost etter effektiv rente metoden.

Utlån og Fordringer

Denne kategorien omfatter utlån til kunder og verdipapirer som ikke er notert i et aktivt marked. Finansielle eiendeler kategorisert som Utlån og Fordringer måles til amortisert kost etter effektiv rente metoden.

Verdipapirer kategorisert som Utlån og Fordringer kan inngå i virkelig verdisikring. Når virkelig verdisikring kommer til anvendelse, balanseføres verdiendringer som er henførbare til den sikrede risikoen under "Sertifikater og obligasjoner" og føres mot resultat som "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter."

Finansielle forpliktelser utpekt til virkelig verdi over resultat

Fair Value Option kommer til anvendelse på de fleste obligasjonslån og ansvarlige lån hvor eksponering mot markedsrisiko sikres med derivatkontrakter. De finansielle forpliktelsene og tilhørende derivatkontrakter vurderes på grunnlag av virkelig verdi og forvaltes i samsvar med bankens strategi for risikostyring, som tillater kun begrenset eksponering mot renter- og valutarisiko i innlånsporteføljen.

Finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost

Benchmark-lån utstedt i offentlige kapitalmarkeder kategoriseres som finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost og måles til amortisert kost etter effektiv rente metoden. Finansielle forpliktelser under denne kategori øremerkes som sikrede objekter og omfattes av reglene for virkelig verdisikring, det vil si verdiendringer som er henførbare til den sikrede risikoen i obligasjonslån balanseføres under "Obligasjonsgjeld" og føres mot resultat under "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter".

Finansielle derivater

Finansielle derivater kategoriseres som holdt for handelsformål, med unntak for derivater øremerket som sikringsinstrumenter i virkelig verdisikring. Alle finansielle derivater måles til virkelig verdi over resultat og klassifiseres som eiendeler når verdien er positiv, og som forpliktelser—når verdien er negativ.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Nivå 1

Verdipapirer som omsettes i et aktivt marked med observerbar og regelmessig kursnotering regnskapsføres til markedskurser på balansedagen. Banken benytter markedspriser stilt av internasjonale datatilbydere (Reuters og Bloomberg). De kvoterte prisene benyttes som input for nivå 1 dersom de representerer faktiske markedstransaksjoner. Basisswapspreader kvotert i et aktivt marked på balansedato betraktes som kvoterte markedspriser for USD-NOK, EUR-USD og EUR-NOK basisswap-avtaler.

Nivå 2

Finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked og verdien kan fastsettes ved hjelp av kvoterte priser på lignende instrumenter i et aktivt marked, eller verdsettelsesmetoder der vesentlig input er basert på observerbare markedsdata. Input benyttet under denne verdsettelseskategori inkluderer:

- observerbare markedsrenter, valutakurser, aksjeindekser og råvareindekser
- kvoterte kurser og kredittspreader på balansedato på tilsvarende instrumenter fra samme utsteder med ulik løpetid hvor det gjøres justeringer for løpetidsforskjeller
- kvoterte kurser og kredittspreader på balansedato på tilsvarende instrumenter fra samme utsteder i en annen valuta, hvor det gjøres justeringer for basisswap til aktuell valuta
- faktiske handler i identiske instrumenter hvor det gjøres justeringer for endringer i markedsparametere mellom handelsdato og balansedato
- mer likvide instrumenter fra samme utsteder med tilsvarende løpetid som tillegges en likviditetspremie som reflekterer den manglende likviditet i det aktuelle instrumentet
- potensielle nyttestedelser av tilsvarende instrument fra samme utsteder

Nivå 3

Finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked og verdien fastsettes ved hjelp av verdsettelsesmetoder der vesentlig input ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle instrumenter som verdsettes på nivå 3 omfatter sertifikater og obligasjoner med lav likviditet, fastrentelån til kunder, utstedt gjeld som ikke kvoteres i et aktivt marked, og de fleste OTC-derivater.

For sertifikater og obligasjoner i nivå 2 og nivå 3 benyttes det ofte samme input, men vesentligheten av justeringer av markedsparametere tillegges vekt når verdsettelsen skal kategoriseres i henhold til IFRS 7. Annen input som benyttes i verdifastsettelsen inkluderer:

- prisestimater for tilsvarende aktivaklasser fra markedsaktører
- markedsindekser, både obligasjonsindekser og kredittderivatindekser for tilsvarende aktivaklasser
- ikke-bindende prisforespørsler til markedsaktører
- historiske eller teoretiske volatiliteter

Motregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser motregnes og nettobeløpet presenteres i balansen når selskapet har en juridisk håndhevbar rett til å motregne beløpene og har til hensikt å realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett. Generelle motregningsavtaler for finansielle derivater oppfyller ikke betingelsene for motregning, og alle finansielle derivater presenteres dermed brutto i balansen. Cash collateral mottatt eller stilt som sikkerhet for derivateksponering reguleres i ISDA-avtaler, som gir rett til motregning ved konkurs, men oppfyller heller ikke betingelsene for motregning i IAS 32. Cash collateral presenteres brutto i balansen som gjeld til eller fordringer på kredittinstitusjoner.

Nedskrivning

Finansielle instrumenter kategorisert som Utlån og Fordringer eller Holdt til forfall vurderes for nedskrivning. Ved objektive bevis for verdifall skal eiendelene nedskrives.

Individuelle nedskrivninger

Dersom det foreligger objektive bevis på at en tapshendelse har inntruffet, måles tapet som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte fremtidige kontantstrømmene. Tapsbeløpet innregnes i resultatet. Når engasjementet blir vurdert for nedskrivning individuelt, blant annet tas følgende tapshendelser i betraktning:

- Vesentlige problemer hos debitor
- Betalingsmislighold eller kontraktsbrudd
- Betalingsutsettelse eller reforhandling av lånevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor

Gruppenedskrivninger

Finansielle eiendeler vurderes for verdifall på gruppenivå basert på inndelingen av eiendelene i grupper med like risikoegenskaper. Nedskrivninger foretas dersom observerbare data indikerer en reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra gruppen som følge av negative endringer i debitorers kredittverdighet og/eller økonomiske forhold som korrelerer med mislighold i gruppen.

Utlån til kunder vurderes som en ensartet gruppe basert på bestemmelser i kommuneloven som likestiller alle norske kommuner med hensyn til risiko for långiver. Verdipapirer vurdert til amortisert kost deles inn i grupper etter utsteders risiko, underliggende eksponering og geografisk spredning. Verdifallet beregnes per risikogruppe med utgangspunkt i forventninger til makroøkonomiske forhold, som kan påvirke motpartens betalingsevne, og tapshistorikk for de ulike risikogruppene. På grunn av lav kredittrisiko i låneporteføljen og bestemmelser i den norske lovgivningen, som begrenser konkursrisikoen for kommuner, vil det normalt ikke være nedskrivninger på utlån til kunder.

Sikringsbokføring

Banken benytter rente- og valutaderivater for å sikre rente- og valutaeksponering i eiendeler og gjeld. Når sikringsforhold tilfredsstillt kriterier for sikringsbokføring, behandles det regnskapsmessig som virkelig verdisikring. De sikrede objektene i porteføljen av sertifikater og obligasjoner kategoriseres som Utlån og Fordringer, og sikret obligasjonsgjeld blir kategorisert som Andre forpliktelser.

Ved inngåelse av sikringen skjer det en formell øremerking og dokumentasjon av sikringsforholdet og selskapets mål og strategi for risikohåndtering ved å påta seg sikringen. Dokumentasjonen inkluderer identifisering av sikringsforholdet, arten av risiko som sikres og etterfølgende effektivitetstesting. Sikringene vurderes på løpende grunnlag og ineffektiviteten resultatføres. Sikringsinstrumenter måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultat. Gevinst eller tap på sikringsobjektet som er henførbart til den sikrede risikoen justerer balanseført verdi av sikringsobjektet og innregnes i resultatet under "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter".

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter direkte metode og viser kontantstrømmene etter anvendelsesområde. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontantbeholdning og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist.

PRINSIPPER FOR INNTEKTSFØRING

Renteinntekter og rentekostnader presenteres som renteinntekter og rentekostnader uavhengig av klassifisering av underliggende balanseposter. Renteinntekter for balanseposter vurdert til amortisert kost inntektsføres etter effektiv rentemetoden. For balanseposter vurdert til virkelig verdi resultatføres renter etter hvert som de opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader.

Urealiserte gevinster og tap på finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer på sikringsobjekter under sikringsbokføring resultatføres under "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter". Provisjonskostnader og gebyrer kostnadsføres i perioden når tjenesten er levert.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler vurderes til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Ordinære avskrivninger, basert på kostpris, er beregnet lineært over driftsmidlenes antatte økonomiske levetid, og utrangeringsverdien av driftsmidlene antas å være null.

IMMATERIELLE EIENDELER

Domenenavnet defineres som immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og avskrives ikke. Eiendelene testes for verdifall årlig. Dersom det foreligger en indikasjon på at eiendelene har falt i verdi, skal verdien av eiendeler skrives ned, og differanse mellom balanseført verdi og virkelig verdi innregnes i resultatet.

PENSJONER

Banken har pensjonsordning for de ansatte. Pensjonsordningen behandles som en ytelsesplan. Tradisjonell opptjeningsprofil og forventet sluttlønn er lagt til grunn som opptjeningsgrunnlag. Periodens netto pensjonskostnad resultatføres under "Lønn og generelle administrasjonskostnader" og består av summen av periodens opptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelsen, forventet avkastning på pensjonsmidlene og administrasjonskostnader. Ved beregning av pensjonsforpliktelsen benyttes økonomiske og aktuariemessige estimater. Estimataavvik som overstiger det høyeste av 10 prosent av pensjonsmidlene og 10 prosent av pensjonsforpliktelsene amortiseres og resultatføres.

Diskonteringsrenten benyttet ved beregning av pensjonsforpliktelsen per 31. desember 2012 er utledet av renter på norske obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). I 2012 er markedet for slike obligasjoner vurdert å tilfredsstillt kravene i IAS 19 til foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet. Under IAS 19, skal foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet benyttes som diskonteringsrente dersom markedet for slike papirer er aktivt. Diskonteringsrenten for pensjonsforpliktelsen per 31. desember 2011 var utledet av statsobligasjonsrenter, da markedet for obligasjoner med fortrinnsrett ikke ble vurdert å være tilstrekkelig aktivt i henhold til IAS 19. Endringen er en estimatendring, og ikke en endring i regnskapsprinsipp.

LEIEAVTALER

Leieavtaler som ikke i det vesentlige overfører all risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av en eiendel, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leieavtaler som ikke er operasjonelle, klassifiseres som finansielle.

Leiebeløpet for operasjonelle leieavtaler kostnadsføres på lineært grunnlag i løpet av leieperioden. For finansielle leieavtaler innregnes eiendelen som anleggsmiddel og fremtidig minsteleie som leieforpliktelse, målt til det laveste av eiendelens virkelige verdi og nåverdien av fremtidig minsteleie.

INNTAKSSKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper. Det vil si at skattekostnaden er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Det korrigeres for midlertidige og permanente forskjeller før årets skattegrunnlag for betalbar skatt framkommer. Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Ved beregning benyttes nominell skattesats. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller innenfor samme tidsintervall vurderes mot hverandre. Skattekostnaden består av betalbar skatt (skatt på årets skattepliktige resultat), endring i netto utsatt skatt og for lite/mye avsatt betalbar skatt tidligere år.

EGENKAPITAL

Selskapets egenkapital består av aksjekapital og tilbakeholdt overskudd. Utbytte klassifiseres som egenkapital fram til tidspunktet når vedtaket om utbetaling er truffet av generalforsamlingen.

SEGMENTINFORMASJON

Selskapet har bare ett driftssegment, utlån til norske kommuner og kommunale selskaper. Det foreligger således ikke segmentopplysninger ut over de noteopplysninger som gis om utlån til kunder og virksomheten som helhet, herunder informasjon om geografisk fordeling av utlån, sertifikater og obligasjoner og inntekter fra ulike kategorier av finansielle instrumenter.

ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapsprinsippene som er anvendt er konsistente med tidligere år. IASB har i løpet av 2012 ikke implementert endringer i standarder som påvirker regnskapet til Kommunalbanken vesentlig.

VEDTATTE STANDARDER SOM IKKE ER TRÅDT I KRAFT ELLER MANGLER GODKJENNELSE AV EU

IAS 19 Ytelser til ansatte

IASB har vedtatt en rekke endringer i IAS 19. Endringene er både av fundamental karakter, som at korridormetoden ikke lenger er tillatt og at forventet avkastning på pensjonsmidler endres konseptuelt, og av enklere karakter som rene klargjøringer og omformuleringer. Bortfall av korridormetoden innebærer at aktuariemessige gevinster og tap skal innregnes i andre inntekter og kostnader (OCI) i den perioden de oppstår. Endringen i IAS 19 vil påvirke netto pensjonskostnad som følge av at forventet avkastning på pensjonsmidler skal beregnes med samme rente som er benyttet for diskontering av pensjonsforpliktelsen. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere. Implementering av standarden vil for Kommunalbanken innebære at estimatavvik fremover føres over andre inntekter og kostnader og siden standarden implementeres med tilbakevirkende kraft, at estimatavviket per 1. januar 2012 henføres til pensjonsforpliktelsen. Effekten estimeres til NOK 2,2 millioner.

IAS 32 Finansielle instrumenter – presentasjon

IAS 32 er endret for å klargjøre innholdet i "for inneværende har en juridisk håndhevbar rett til å motregne de innregnede beløpene" (IAS 32.42 a) og også klargjøre anvendelsen av IAS 32s motregningskriterier for oppgjørssystemer som eksempelvis clearing house-systemer som anvender mekanismer for bruttooppgjør som ikke skjer samtidig (simultaneously). Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere. Forholdet er ikke antatt å ha vesentlig effekt for Kommunalbanken.

IFRS 7 Finansielle instrumenter – opplysninger

Endringene innebærer at foretak plikter å gi opplysninger om motregningsrettigheter og relaterte avtaler (for eksempel sikkerhetsstillelser). Opplysningene skal gi brukerne av regnskapet nyttig informasjon for å evaluere effekten av motregningsavtaler på selskapets finansielle stilling. De nye notene er påkrevd for alle innregnede finansielle instrumenter som er nettoppresentert i samsvar med IAS 32 *Finansielle instrumenter – presentasjon*. Opplysningskravene omfatter også innregnede finansielle instrumenter som er underlagt en "enforcable master netting arrangement" eller tilsvarende avtale, uavhengig av om de er nettoppresentert i samsvar med IAS 32. Endringene vil ikke påvirke Kommunalbankens finansielle stilling eller resultat. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9, slik den er publisert per i dag, reflekterer første fase av IASB's arbeid med å erstatte dagens IAS 39, og gjelder klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser slik disse er definert i IAS 39. Initielt skulle standarden tre i kraft for regnskapsår som startet 1. januar 2013 eller senere, men endringer i IFRS 9 vedtatt i desember 2011, utsatte ikrafttredelsestidspunktet fram til 1. januar 2015. Senere faser av dette prosjektet er relatert til regnskapsføring av sikringsforhold og nedskrivning av finansielle eiendeler. Kommunalbanken vil evaluere potensielle effekter av IFRS 9 i samsvar med de øvrige fasene, så snart endelig standard, inkludert alle fasene, er publisert.

IFRS 13 Fair Value Measurement /Måling av virkelig verdi

Standarden angir prinsipper og veiledning for måling av virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser som andre standarder krever eller tillater målt til virkelig verdi. IFRS 13 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere. Standarden antas ikke å ha vesentlig betydning for Kommunalbanken.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 1 NETTO RENTEINNTEKTER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012						
	Totalt	Til virkelig verdi			Holdt til forfall	Utlån og fordringer	Andre forpliktelser
		FVO	Holdt for handelsformål	Virkelig verdisikring			
Fordringer på kredittinstitusjoner	38	37	0	0	0	1	0
Utlån til kunder	6 244	3 830	95	0	0	2 319	0
Sertifikater og obligasjoner	2 460	1 810	55	0	148	447	0
Finansielle derivater	-1 870	0	-1 584	-286	0	0	0
Sum renteinntekter	6 871	5 677	-1 435	-286	148	2 767	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	4	4	0	0	0	0	0
Obligasjongjeld	9 326	7 867	0	0	0	0	1 459
Finansielle derivater	-4 530	0	-3 577	-953	0	0	0
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	39	39	0	0	0	0	0
Sum rentekostnader	4 839	7 910	-3 577	-953	0	0	1 459
Netto renteinntekter	2 032	-2 234	2 142	668	148	2 767	-1 459

	2011						
	Totalt	Til virkelig verdi			Holdt til forfall	Utlån og fordringer	Andre forpliktelser
		FVO	Holdt for handelsformål	Virkelig verdisikring			
Fordringer på kredittinstitusjoner	45	45	0	0	0	0	0
Utlån til kunder	6 271	3 718	310	0	0	2 243	0
Sertifikater og obligasjoner	2 588	1 508	288	0	147	645	0
Finansielle derivater	-2 173	0	-1 596	-578	0	0	0
Sum renteinntekter	6 730	5 271	-998	-578	147	2 889	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	12	12	0	0	0	0	0
Obligasjongjeld	10 049	8 796	0	0	0	0	1 254
Finansielle derivater	-4 960	0	-3 970	-990	0	0	0
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	48	48	0	0	0	0	0
Sum rentekostnader	5 148	8 855	-3 970	-990	0	0	1 254
Netto renteinntekter	1 582	-3 584	2 972	412	147	2 889	-1 254

NOTE 2 PROVISJONSKOSTNADER OG KOSTNADER VED BANKTJENESTER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012	2011
Kostnader ved banktjenester	12	12
Andre transaksjonskostnader	9	9
Andre inntekter	0	2
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	21	19

NOTE 3 NETTO UREALISERTE VERDIENDRINGER PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012					
	Totalt	Til virkelig verdi			Utlån og fordringer	Andre forpliktelser
		FVO	Holdt for handelsformål	Virkelig verdisikring		
Utlån til kunder	395	401	-5	0	0	0
Sertifikater og obligasjoner	181	158	1	0	21	0
Finansielle derivater	6 762	0	6 679	83	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	4	4	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	-6 701	-6 690	0	0	0	-10
Ansvarlig kapital og fondsobligasjoner	29	29	0	0	0	0
Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter	671	-6 098	6 675	83	21	-10

	2011					
	Totalt	Til virkelig verdi			Utlån og fordringer	Andre forpliktelser
		FVO	Holdt for handelsformål	Virkelig verdisikring		
Utlån til kunder	525	522	3	0	0	0
Sertifikater og obligasjoner	-168	-85	16	0	-98	0
Finansielle derivater	-252	0	-1 656	1 404	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	-3	-3	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	-544	855	0	0	0	-1 399
Ansvarlig kapital og fondsobligasjoner	-132	-132	0	0	0	0
Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter	-575	1 156	-1 637	1 404	-98	-1 399

Urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter inkluderer verdiendringer på finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultat, og finansielle instrumenter i virkelig verdisikring.

Endringer i virkelig verdi oppstår som følge av endringer i markedsparametere—markedsrenter, valutakurser, kredittspreader og basisswapspreader—og reflekteres i balanseført verdi og i resultat. Urealiserte verdiendringer reverseres over gjenværende løpetid dersom kontraktene holdes til forfall og gjøres opp på kontraktmessige vilkår. Dersom endringene i virkelig verdi realiseres ved førtidig innfrielse av finansielle instrumenter, blir disse reklassifisert til "Netto gevinst/(tap) på markedstransaksjoner" i resultatregnskapet.

Finansielle derivater i virkelig verdisikring vurderes til virkelig verdi over resultat. De sikrede objektene inkluderer 14,9 milliarder kroner i Sertifikater og obligasjoner; og 71,5 milliarder kroner i Obligasjonsgjeld, som er kategorisert som hhv. Utlån og Fordringer og Andre forpliktelser og vurderes til amortisert kost. Endringene i virkelig verdi som skyldes den sikrede risikoen i virkelig verdisikring balanseføres under relevante eiendels- og gjeldsposter, og resultatføres under "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter".

NOTE 4 NETTO GEVINST/(TAP) PÅ MARKEDSTRANSAKSJONER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012	2011
Gevinst/(tap) ved tilbakekjøp av egne obligasjoner	74	121
Gevinst/(tap) ved salg av verdipapirer	-45	-12
Netto gevinst/(tap) på markedstransaksjoner	29	109

NOTE 5 LØNN OG GENERELLE ADMINISTRASJONSKOSTNADER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012	2011
Lønn	46	40
Arbeidsgiveravgift	7	6
Pensjonskostnader	11	9
Andre ytelser	1	3
Administrasjonskostnader	19	18
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	84	77
Gjennomsnittlig antall årsverk	50,3	47,7

NOTE 6 GODTGJØRELSE TIL LEDEDE ANSATTE

(Beløp i NOK 1 000)

Godtgjørelsespolitikken i Kommunalbanken følger bestemmelser i Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond samt Statens retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper. Godtgjørelsespolitikken er rettet mot å tiltrekke, utvikle og beholde medarbeidere med rett kompetanse, holdninger og verdier, og ivaretar Kommunalbankens behov for høy kompetanse og risikostyring i alle ledd i en kostnadseffektiv organisasjonsmodell.

Godtgjørelsespolitikken vurderes og godkjennes av styret. Styrets kompensasjonsutvalg forbereder behandling av retningslinjer for resultatavhengig godtgjørelse i selskapet, og ytelser til ledende ansatte.

Den samlede godtgjørelsen består av fastlønn, variabel lønn, pensjonsordning og andre naturalytelser. Banken har ingen aksjebaserte eller opsjonsbaserte programmer for de ansatte.

Kommunalbanken tilbyr medarbeidere konkurransedyktig fastlønn, som reflekterer bankens behov for kompetanse og erfaring, stillingsart og individuell prestasjon. Fastlønn utgjør hovedelementet i den samlede godtgjørelsen.

Ordningen med variabel lønn er basert på en overskuddsdeling og legger til grunn oppnåelse av bankens overordnede finansielle mål i 2012. Overskuddsdelingen omfatter alle ansatte og kan gi en variabel lønn på inntil 1,5 månedslønner for hver enkelt ansatt. Ledende ansatte er underlagt samme retningslinjer for variabel lønn som øvrige ansatte. Variabel lønn for regnskapsåret 2012 utgjør NOK 4,8 millioner inkl. arbeidsgiveravgift.

Pensjonsordningen omfatter en kommunal tjenstepensjonsordning med opptjeningstid på 30 år som gir rett til en alderspensjon på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet, og en driftspensjonsordning for lønn som overstiger 12G. Driftspensjonsordningen er lukket med virkning fra 1. april 2011.

2012				
Godtgjørelse til ledende ansatte	Fastlønn	Variabel lønn	Andre ytelser	Pensjons kostnad
Petter Skouen (Administrerende direktør) ¹	2 066	274	181	602
Martin Spillum (Konstituert administrerende direktør) ²	1 956	249	20	789
Siv F. Galligani (Vise-administrerende direktør)	1 655	225	110	576
Anette Berg (Utlånsdirektør)	1 347	133	78	304
Karina Folvik (Økonomidirektør)	1 463	178	22	435
Tor Ole Steinsland (Kommunikasjonsdirektør) (fra 01.01.12)	950	0	15	122
Sum godtgjørelse til ledende ansatte	9 437	1 058	426	2 827
Sum godtgjørelse til ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering	17 147	1 880	541	2 803
Sum godtgjørelse til ansatte med kontrolloppgaver	5 000	475	188	688

¹ Administrerende direktør Petter Skouen gikk av med pensjon 30. november 2012. Kristine Falkgård er ansatt som ny administrerende direktør i Kommunalbanken fra 1. mars 2013.

² Finansdirektør Martin Spillum var konstituert som administrerende direktør i perioden 1. desember 2012—28. februar 2013.

2011				
Godtgjørelse til ledende ansatte	Fastlønn	Variabel lønn	Andre ytelser	Pensjons kostnad
Petter Skouen (Administrerende direktør)	1 968	461	175	729
Siv F. Galligani (Vise-administrerende direktør)	1 589	399	98	462
Martin Spillum (Finansdirektør)	1 764	937	17	430
Anette Berg (Utlånsdirektør)	1 181	0	11	345
Karina Folvik (Økonomidirektør)	1 287	741	19	295
Sum godtgjørelse til ledende ansatte	7 789	2 538	320	2 261
Sum godtgjørelse til ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering	17 423	3 388	455	2 468
Sum godtgjørelse til ansatte med kontrolloppgaver	5 480	1 733	150	702

Ledende ansatte har en oppsigelsestid på 3 måneder. Det er ikke inngått avtaler om etterlønn. Pensjonsordningen for konstituert administrerende direktør er lik med øvrige ansatte med ytelsesnivå på 66 prosent. Pensjonskostnad viser årets pensjonsopptjening knyttet til kollektiv pensjonsordning og driftspensjonsordning for lønn over 12G.

Ledende ansatte har samme lånevilkår som de øvrige ansatte i Kommunalbanken. Konstituert administrerende direktør hadde per 31. desember 2012 et boliglån på NOK 2,4 millioner med rente 3,15 prosent og nedbetalingstid 30 år.

Styrehonorar	2012	2011
Styreleder Else Bugge Fougner ¹	226	215
Styrets nestleder Kristin Marie Sørheim ¹ (til 22.06.11)	0	58
Styrets nestleder Nils R. Sandal ¹ (fra 22.06.11)	126	60
Styremedlem Frode Berge	100	98
Styremedlem Svein Blix (til 22.06.11)	0	48
Styremedlem Nanna Egidius ²	150	147
Styremedlem Åmund T. Lunde ^{1 2}	216	205
Styremedlem Martha Takvam ²	150	147
Styremedlem Rune Sollie ² (fra 22.06.11)	150	75
Styremedlem ansattes representant Ellen Eskedal Scavenius (til 21.06.12)	50	98
Styremedlem ansattes representant Trine Tafford (fra 21.06.12)	50	0
Styremedlem ansattes representant Roald Fischer (fra 22.06.11)	100	50
Sum styrehonorar	1 317	1 198

¹Medlem av kompensasjonsutvalget

²Medlem av revisjonsutvalget

Honorar til kontrollkomiteen	2012	2011
Kontrollkomiteens leder Brit Lund	53	51
Medlem Kjell Inge Skaldebø	33	32
Medlem Anne-Ma Tostrup Smith	33	32
Varamedlem Roy Jevard ¹	10	7
Sum honorar til kontrollkomiteen	128	122

¹Honorar til varamedlem er kr 3 500 per fremmøte

Honorar til representantskapet	2012	2011
Leder Elin Eidsvik	21	21
Medlemmer	59	55
Sum honorar til representantskapet	80	75

Revisjonshonorar	2012	2011
Lovpålagte revisjonstjenester	829	791
Andre attestasjonsoppgaver	935	837
Skatterådgivning	0	0
Andre tjenester utenfor revisjon	21	29
Sum revisjonshonorar eks MVA	1 785	1 657

NOTE 7 PENSJONER

(Beløp i NOK 1 000)

Kommunalbanken har en kommunal tjenestepensjonsordning for alle ansatte som dekkes gjennom en kollektiv pensjonsforsikring i Kommunal Landspensjonskasse (KLP). Pensjonsordningen omfatter alderspensjon, uførepensjon, ektefelle- og barnpensjon. Pensjonsordningen samordnes med folketrygdens ytelser. Pensjonsordningen oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Tjenestepensjonen gir rett til en brutto pensjonsytelse på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet justert for levealder. Full opptjeningstid er 30 år. Kommunalbanken har en ordning med avtalefestet pensjon (AFP) som er medtatt i beregningen av pensjonsforpliktelsen. Ordningen med driftspensjon for lønn over 12G er lukket med virkning fra 1. april 2011.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelse inkluderer arbeidsgiveravgift.

Eiendelene i pensjonsordningen er plassert i en kollektiv portefølje og kan ikke spesifiseres med hensyn på aktivklasser.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonsforpliktelse og pensjonskostnader

	31.12.2012	31.12.2011
Diskonteringsrente	3,90%	2,60%
Forventet lønnsvekst	3,50%	3,50%
Forventet G-regulering	3,25%	3,25%
Forventet pensjonsregulering	2,48%	2,48%
Forventet avkastning	3,90%	4,10%

Diskonteringsrenten lagt til grunn ved beregning av pensjonsforpliktelsen per 31. desember 2012 er basert på renter på foretaksobligasjoner (OMF). Diskonteringsrenten benyttet per 31. desember 2011 er basert på renter på statsobligasjoner. OMF-renter tilfredsstiller kravet i IAS 19 til foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet. Effekten av endringen i diskonteringsrenten er innregnet som ikke resultatført estimatavvik i 2012.

Pensjonskostnader	Kollektiv ordning		Pensjon over drift	
	2012	2011	2012	2011
Nåverdi av årets opptjening	7 180	6 100	1 742	1 348
Rentekostnad	1 778	2 102	324	411
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-1 452	-1 627	0	0
Administrasjonskostnader	240	225	0	0
Resultatført estimatavvik	342	0	190	212
Arbeidsgiveravgift	1 092	959	291	248
Netto pensjonskostnader	9 182	7 758	2 548	2 219

Pensjonsforpliktelse	Kollektiv ordning		Pensjon over drift	
	2012	2011	2012	2011
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	59 295	61 278	10 660	10 748
Pensjonsmidler	-42 252	-32 643	0	0
Ikke resultatført estimatavvik	3 853	-9 873	-1 162	-3 444
Arbeidsgiveravgift	2 946	2 645	1 339	1 030
Netto pensjonsforpliktelse	23 842	21 407	10 838	8 334

Endring i pensjonsforpliktelse	Kollektiv ordning		Pensjon over drift	
	2012	2011	2012	2011
Pensjonsforpliktelse per 1. januar	21 407	18 581	8 334	6 115
Resultatført pensjonskostnad	9 182	7 758	2 548	2 219
Innbetalt premie inkl arbeidsgiveravgift	-6 747	-4 932	-44	0
Netto pensjonsforpliktelse per 31. desember	23 842	21 407	10 838	8 334

Endring i virkelig verdi av pensjonsmidler	Kollektiv ordning	
	2012	2011
Virkelig verdi av pensjonsmidler per 1.januar	32 643	28 242
Forventet avkastning	1 452	1 627
Estimatavvik	2 625	-1 002
Administrasjonskostnad	-240	-225
Innbetalt premie inkl arbeidsgiveravgift	5 913	4 323
Utbetalinger	-140	-322
Virkelig verdi av pensjonsmidler per 31.desember	42 252	32 643

NOTE 8 SKATT*(Beløp i NOK 1 000 000)*

	2012	2011
Betalbar skatt	576	445
Endring i utsatt skatt	154	-169
Sum skattekostnad	729	276

	2012	2011
Betalbar skatt	576	445
Årets betalbare skatt	576	445
For mye/lite betalt tidligere år	0	0
Sum betalbar skatt	576	445

	2012	2011
Avstemming av effektiv skattesats	2012	2011
Resultat før skatt	2 604	1 001
Beregnet skatt (28 %)	729	280
Ikke fradragsberettigede kostnader	0	0
Ikke skattepliktig inntekt	0	-4
Skattekostnad	729	276
Effektiv skattesats	28,0%	27,6%

	2012	2011
Utsatt skatt og utsatt skattefordel	2012	2011
Utsatt skatt/(utsatt skattefordel) per 1. januar	14	182
Endring i utsatt skatt	153	-169
Utsatt skatt/(utsatt skattefordel) per 31. desember	167	14

	2012	2011
Midlertidige forskjeller	2012	2011
Anleggsmidler	-1	0
Pensjonsforpliktelse	-35	-30
Regnskapsmessige avsetninger	-7	-1
Tidfesting av rentegevinst/tap på finansielle derivater	392	503
Urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter	248	-423
Sum midlertidige forskjeller	598	49
Utsatt skatt/(utsatt skattefordel)	167	14

NOTE 9 LEIEAVTALER*(Beløp i NOK 1 000 000)*

	2012	2011
Fremtidig minsteleie	2012	2011
Under 1 år	6	6
1-5 år	24	25
Over 5 år	17	23
Sum fremtidig minsteleie	48	54

	2012	2011
Leieavtaler kostnadsført i perioden	6	6

Operasjonelle leieavtaler hvor Kommunalbanken er en leietaker relaterer seg hovedsakelig til leie av kontorlokaler i Haakon VII's gate i Oslo.

NOTE 10 KATEGORISERING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012						
	Totalt	Til virkelig verdi			Holdt til forfall	Utlån og fordringer	Andre forpliktelser
		FVO	Holdt for handelsformål	Virkelig verdisikring			
Fordringer på kredittinstitusjoner	5 940	1 030	0	0	0	4 910	0
Utlån til kunder	221 996	123 776	0	0	0	98 220	0
Sertifikater og obligasjoner	102 223	82 819	74	0	4 388	14 942	0
Finansielle derivater	18 780	0	16 129	2 651	0	0	0
Sum finansielle eiendeler	348 939	207 625	16 203	2 651	4 388	118 072	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	6 041	391	0	0	0	0	5 650
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	363	363	0	0	0	0	0
Obligasjongjeld	317 108	245 594	0	0	0	0	71 514
Finansielle derivater	15 568	0	14 336	1 232	0	0	0
Ansvarlig kapital	1 670	1 670	0	0	0	0	0
Fondsobligasjoner	0	0	0	0	0	0	0
Sum finansiell gjeld	340 749	248 017	14 336	1 232	0	0	77 164

	2011						
	Totalt	Til virkelig verdi			Holdt til forfall	Utlån og fordringer	Andre forpliktelser
		FVO	Holdt for handelsformål	Virkelig verdisikring			
Fordringer på kredittinstitusjoner	3 151	2 350	0	0	0	801	0
Utlån til kunder	210 189	115 635	11 910	0	0	82 643	0
Sertifikater og obligasjoner	116 657	84 801	13 679	0	4 532	13 645	0
Finansielle derivater	36 889	0	34 283	2 606	0	0	0
Sum finansielle eiendeler	366 885	202 786	59 872	2 606	4 532	97 089	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	11 915	510	0	0	0	0	11 405
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	0	0	0	0	0	0	0
Obligasjongjeld	336 942	278 251	0	0	0	0	58 692
Finansielle derivater	10 165	0	9 047	1 118	0	0	0
Ansvarlig kapital	2 080	2 080	0	0	0	0	0
Fondsobligasjoner	663	663	0	0	0	0	0
Sum finansiell gjeld	361 766	281 504	9 047	1 118	0	0	70 097

NOTE 11 FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL AMORTISERT KOST

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012		2011	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Utlån til kunder	98 220	98 170	82 643	82 689
Sertifikater og obligasjoner, kategorisert som Utlån og Fordringer	14 942	15 081	13 645	13 669
Sertifikater og obligasjoner, kategorisert som Holdt til forfall	4 388	4 410	4 532	4 564
Sum finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost	117 551	117 661	100 820	100 922
Obligasjongjeld	71 514	71 642	58 692	58 037
Sum finansiell gjeld vurdert til amortisert kost	71 514	71 642	58 692	58 037

NOTE 12 FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI
(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Fordringer på kredittinstitusjoner	0	1 030	0	1 030
Utlån til kunder	0	72 224	51 552	123 776
Sertifikater og obligasjoner	41 703	39 574	1 616	82 892
Finansielle derivater	171	14 473	4 135	18 780
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	41 874	127 301	57 303	226 478
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	391	0	391
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	0	363	0	363
Obligasjonsgjeld	0	0	245 594	245 594
Finansielle derivater	2 446	9 732	3 390	15 568
Ansvarlig lånekapital	0	0	1 670	1 670
Fondsobligasjoner	0	0	0	0
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi	2 446	10 485	250 653	263 585

	2011			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Fordringer på kredittinstitusjoner	0	2 350	0	2 350
Utlån til kunder	0	79 036	48 510	127 545
Sertifikater og obligasjoner	24 492	56 859	17 129	98 480
Finansielle derivater	5 713	24 629	6 548	36 889
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	30 205	162 873	72 187	265 264
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	510	0	510
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	0	0	278 251	278 251
Finansielle derivater	384	5 094	4 686	10 165
Ansvarlig lånekapital	0	0	2 080	2 080
Fondsobligasjoner	0	0	663	663
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi	384	5 604	285 680	291 670

Avstemming av endringer i Nivå 3

	2011	Tilgang	Avgang	Gevinst/tap ²	Overføring	2012
Utlån til kunder	48 510	7 887	-5 024	439	-259	51 552
Sertifikater og obligasjoner ¹	17 129	281	-9 334	-59	-6 400	1 616
Finansielle derivater	6 548	209	-1 929	-690	-3	4 135
Sum finansielle eiendeler i Nivå 3	72 187	8 377	-16 287	-311	-6 662	57 303
Obligasjonsgjeld	278 251	66 987	-86 868	-12 776	0	245 594
Finansielle derivater	4 686	764	-340	-1 863	144	3 390
Ansvarlig lånekapital	2 080	0	-313	-97	0	1 670
Fondsobligasjoner	663	0	-657	-6	0	0
Sum finansielle forpliktelser i Nivå 3	285 680	67 751	-88 179	-14 742	144	250 653

¹ Forbedret likviditetssituasjon i obligasjonsmarkeder i 2012 medførte at NOK 6,4 mrd i sertifikater og obligasjoner ble overført fra Nivå 3 til Nivå 2, og NOK 0,8 mrd—fra Nivå 3 til Nivå 1.

² Alle gevinster og tap på finansielle instrumenter i Nivå 3 er resultatført under "Netto renteinntekter", "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter" og "Netto gevinst/(tap) på markedstransaksjoner".

	2010	Tilgang	Avgang	Gevinst/tap	Overføring	2011
Utlån til kunder	41 564	12 969	-4 349	-921	-754	48 510
Sertifikater og obligasjoner	16 126	9 903	-10 460	66	1 495	17 129
Finansielle derivater	6 056	1 660	-2 955	1 968	-181	6 548
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi i Nivå 3	63 746	24 531	-17 764	1 113	560	72 187
Obligasjonsgjeld	228 177	131 463	-94 903	7 222	6 292	278 251
Finansielle derivater	2 566	3 569	-378	-1 069	-3	4 686
Ansvarlig lånekapital	306	1 565	0	209	0	2 080
Fondsobligasjoner	672	0	0	-9	0	663
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi i Nivå 3	231 722	136 597	-95 281	6 353	6 289	285 680

Sensitivetsanalyse

	2012		2011	
	Bokført verdi	Sensitivitet	Bokført verdi	Sensitivitet
Utlån til kunder	51 552	-140	48 510	-156
Sertifikater og obligasjoner	1 616	-1	17 129	-2
Finansielle derivater	745	13	1 862	-419
Obligasjonsgjeld	245 594	101	278 251	369
Ansvarlig lånekapital	1 670	5	2 080	7
Fondsobligasjoner	0	0	663	0
Totalt	301 177	-23	348 495	-201

Sensitivitet i Nivå 3 måles som endring i virkelig verdi av finansielle instrumenter ved 10 bp endring i risikofaktorer, som utgjør vesentlig input i verdifastsettelsen.

Opplysninger om virkelig verdi

Prinsipper for fastsettelse av virkelig verdi faller inn under tre kategorier:

Nivå 1—Bruk av observerbare og regelmessige markedskvoteringer.

Nivå 2—Bruk av verdsettelsesmetoder med observerbare markedsparametere som input

Nivå 3—Bruk av verdsettelsesmetoder hvor input er basert på ikke-observerbare parametere.

Verdsettelsesmetoder benyttet i verdifastsettelse i Nivå 2 og 3 inkluderer diskontering av fremtidige kontantstrømmer og opsjonspringsmodeller, som bruker både observerbare markedsdata og estimater som parametere. Alle endringer i virkelig verdi justerer balanseført verdi av eiendeler og forpliktelse og føres direkte mot resultat under "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter" eller "Netto gevinst/(tap) på markedstransaksjoner".

Fordringer på kredittinstitusjoner

Fordringer på kredittinstitusjoner vurdert til virkelig verdi inkluderer kortsiktige pengeplasseringer med avtalt løpetid i andre finansinstitusjoner. Grunnet kortsiktig karakter av instrumentene er den virkelige verdien tilnærmet lik hovedstol.

Utlån til kunder

Nivå 2: Korte sertifikatlån og Nibor-lån med flytende margin har løpetid og/eller rentebetingelser som gir kunden større fleksibilitet til å bytte kredittgiver dersom markedsbetingelsene endrer seg. Dette medfører større konkurranse og bedre likviditet i lånemarkedet, og gjør at observerbare priser på nye lån kan benyttes som input i verdsettelse av disse utlansprodukter.

Nivå 3: Fastrentelån innvilges på individuell basis og omsettes ikke i et aktivt marked. Markedspriser på de fleste lån er dermed ikke tilgjengelig etter kontraktsinngåelse. Et vesentlig element i verdifastsettelsen av slike lån er kredittrisikopåslag, som estimeres på hver balansedato. Kredittrisikoen anses å være lik for alle norske kommuner. I fravær av observerbare kredittspreader gjør ledelsen forutsetninger og estimerer relevante kredittrisikopåslag basert på bl.a. priser på nye lån og type av sikkerhetsstillelse.

Sertifikater og obligasjoner

Det beste estimatet på virkelig verdi er kursnoteringer i et aktivt marked med flere villige kjøpere og selgere. Som input for Nivå 1-verdsettelse benyttes priser på sertifikater og obligasjoner stillt av internasjonale datatilbydere (Reuters og Bloomberg), som representerer faktiske markedstransaksjoner.

Virkelig verdi av sertifikater og obligasjoner uten kvoterte markedspriser på balansedato beregnes ved å diskontere fremtidige kontantstrømmer med diskonteringsrenter utledet av observerbare pengemarkedsrenter. Diskonteringsrentene justeres for kreditt- og likviditetsrisiko i verdipapirer basert på observerbare markedsdata. Justeringen for kreditt- og likviditetsrisiko foretas for grupper av verdipapirer basert på utsteders rating, valuta, løpetid, underliggende eksponering og geografisk beliggenhet. For mer informasjon om input i virkelig verdiberegning, se Regnskapsprinsipper.

Obligasjonsgjeld

Obligasjonsgjelden deles inn i fire hovedgrupper ut fra hvilket innlansprodukt og derav lånedokumentasjon som benyttes. De fire hovedkategoriene er offentlige benchmark-lån, lån i offentlige nisjemarkeder, privat plasserte lån og retail lån. De to første gruppene karakteriseres av offentlige syndikerte lån i ulike valuta hvor lånets størrelse utgjør den primære forskjellen mellom de to gruppene. Markedsverdien av slike lån er basert på kvoterte priser på eksisterende lån, priser på nye utstedelser, samt prisinformasjon fra ulike kilder. Når prisene på obligasjonslån understøttes av faktiske markedstransaksjoner med rimelig tidsintervall til balansedato, vil verdien av obligasjonslån klassifiseres som Nivå 1 i verdsettelseshierarkiet. I fravær av markedspriser basert på faktiske transaksjoner verdsettes obligasjonslånene ved hjelp av diskonteringsmetoden der input er basert på observerbare markedsdata (Nivå 2), f. eks. markedsrenter og priser på sammenlignbare instrumenter justert for forskjeller i løpetid, størrelse og valuta. Banken gjør også ikke-bindende prisforespørsler mot meglere. Virkelig verdi basert på slike prisindikasjoner klassifiseres som Nivå 3, med mindre de understøttes av faktiske markedstransaksjoner.

Gruppe tre er privatplasserte lån hvor lånets betingelser spesialtilpasses en enkel investor. Den siste hovedgruppen er retail lån, dvs. lån solgt til ikke-profesjonelle aktører. Obligasjonslånene i de to gruppene omsettes normalt ikke i annenhåndsmarked. Kvoterte priser er dermed ikke tilgjengelige og porteføljen faller inn under Nivå 3 i verdsettelseshierarkiet. Valg av metoder og input for verdsettelsen er betinget av obligasjonslånets struktur. Obligasjonslån uten opsjonselementer verdsettes ved hjelp av en diskonteringsmetode, hvor hovedparametere er markedsrenter og kredittpåslag utledet av prisene som stilles til meglere via bankens informasjonskanaler. Virkelig verdi av strukturerte obligasjoner med opsjonselementer beregnes ved hjelp av opsjonspringsmodeller, som bruker markedsrenter, valutakurser og historiske volatiliteter som parametere.

Finansielle derivater

Alle derivatkontrakter benyttes utelukkende i økonomiske sikringer og er OTC-kontrakter. Basisswapavtaler USD-NOK, USD-EUR og EUR-NOK balanseføres til markedspriser som kvoteres i et aktivt marked. Verdien av plain vanilla rente- og valutawapper beregnes hovedsakelig ved å diskontere fremtidige kontantstrømmer med diskonteringsrenter utledet av observerbare swaprentekurver. Finansielle derivater hvis avkastning er knyttet til utvikling i aksjeindeks, valutakurver eller råvarepris og som inneholder en eller flere opsjonselementer verdsettes ved hjelp av samme modeller som tilhørende obligasjoner og faller inn under Nivå 3.

NOTE 13 SIKRINGSBOKFØRING

(Beløp i NOK 1 000 000)

Kommunalbanken anvender virkelig verdisikring for enkelte økonomiske sikringer av rente- og valutarisiko. Virkelig verdisikring kommer til anvendelse når den økonomiske sikringen tilfredsstiller kravene til sikringsbokføring på individuell transaksjonsnivå, ved at et sikringsinstrument er direkte knyttet til et sikret objekt, og sikringsrelasjonen er tilfredsstillende dokumentert. Sikringseffektiviteten måles løpende og all ineffektivitet resultatføres under "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter".

Balanseført verdi av finansielle instrumenter i virkelig verdisikring	2012	2011
Sertifikater og obligasjoner	14 942	13 645
Obligasjonsgjeld	71 514	58 692
Finansielle derivater	1 419	1 488
Totalt	87 875	73 824

Resultatførte verdiendringer på finansielle instrumenter i virkelig verdisikring	2012	2011
Sertifikater og obligasjoner	21	-98
Obligasjonsgjeld	-10	-1 399
Finansielle derivater	83	1 404
Totalt	94	-94

Netto resultatførte verdiendringer i virkelig verdisikringer skyldes verdiendringer som følge av endrede markedsrenter og basiswapspreader.

NOTE 14 FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012	2011
Fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	150
Fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	1 030	2 350
Kontanter stilt som sikkerhet for derivateksponering	4 910	651
Sum fordringer på kredittinstitusjoner	5 940	3 151

NOTE 15 UTLÅN TIL KUNDER

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012	2011
Hovedstol	219 204	207 572
Påløpte renter	1 099	1 327
Justering til virkelig verdi	1 642	1 247
Utlån til kunder	221 945	210 146
Andre utlån	51	43
Sum utlån	221 996	210 189

Geografisk fordeling av hovedstol	2012	2011
Østfold	11 715	11 476
Akershus	19 965	18 986
Oslo	4 167	4 481
Hedmark	8 665	7 469
Oppland	7 167	6 714
Buskerud	18 489	14 606
Vestfold	7 527	7 753
Telemark	8 235	8 522
Aust-Agder	5 625	4 766
Vest-Agder	11 875	10 982
Rogaland	15 821	17 021
Hordaland	26 884	25 807
Sogn og Fjordane	6 940	6 396
Møre og Romsdal	15 118	14 111
Sør-Trøndelag	12 019	12 180
Nord-Trøndelag	10 397	10 042
Nordland	13 343	12 464
Troms	9 420	8 486
Finnmark	5 778	5 263
Svalbard	53	48
Utlån til kunder	219 204	207 572

NOTE 16 SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER*(Beløp i NOK 1 000 000)***Sertifikater og obligasjoner fordelt per utsteder**

	2012	2011
Norge		
Utstedt av offentlige ¹	0	0
Utstedt av andre	2 470	2 080
Utland		
Utstedt av offentlige ¹	80 319	85 035
Utstedt av andre	19 435	29 542
Sum sertifikater og obligasjoner	102 223	116 657

¹Herunder, sertifikater og obligasjoner utstedt eller garantert av stater, sentralbanker, delstater, regionale myndigheter og multilaterale utviklingsbanker.**Sertifikater og obligasjoner fordelt på gjenværende løpetid**

	2012	2011
Under 1 år	56 523	53 818
1-5 år	45 700	60 911
Over 5 år	0	1 927
Sum sertifikater og obligasjoner	102 223	116 657

NOTE 17 ANDRE EIENDELER*(Beløp i NOK 1 000 000)*

	2012	2011
Immaterielle eiendeler	1	1
Varige driftsmidler	11	11
Andre eiendeler	1	1
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	2	2
Sum andre eiendeler	15	15

NOTE 18 GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER*(Beløp i NOK 1 000 000)*

	2012	2011
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	6	0
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtal løpetid	391	510
Kontanter mottatt som sikkerhet for derivateksponering	5 644	11 405
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	6 041	11 915

NOTE 19 OBLIGASJONGJELD*(Beløp i NOK 1 000 000)*

	2012	2011
Obligasjonsgjeld per 1. januar	338 615	290 231
Nye utstedelser	98 192	142 341
Nedbetalinger	-88 192	-107 578
Amortisering	409	-81
Valutajustering	-36 157	13 702
Obligasjonsgjeld per 31. desember	312 867	338 615
Påløpte renter	1 880	2 667
Justering til virkelig verdi	2 361	-4 340
Sum obligasjonsgjeld	317 108	336 942
Herav gevinst fra justering til virkelig verdi som følge av endringer i kredittrisiko	-21	381

Det foreligger per 31. desember 2012 ingen brudd med betingelser i låneavtaler.

Justering til virkelig verdi som følge av endringer i selskapets kredittrisiko er en andel av verdiendringen som ikke er henførbart til endringer i rente- og valutarisiko. Endringer i virkelig verdi som skyldes endret kredittrisiko i utstedte obligasjoner er en differanse mellom virkelig verdi beregnet med to diskonteringsrenter:

- A) Relevant pengemarkedsrente på balansedagen med et påslag for kredittrisiko på innregningstidspunktet; og
- B) Relevant pengemarkedsrente på balansedagen med et påslag for kredittrisiko på balansedagen.

NOTE 20 FINANSIELLE DERIVATER

(Beløp i NOK 1 000 000)

Banken benytter finansielle derivater utelukkende som sikringsinstrumenter mot eksponering i rente- og valutarisiko som oppstår i bankens virksomhet. Banken inngår i swapkontrakter med motparter med høy kreditt-rating og all derivat-eksponering er underlagt risikorammer vedtatt av styret. Bankens innlån denominert i utenlandsk valuta sikres med rente- og valutaderivater slik at banken kun har eksponering mot endringer i 3-måneders pengemarkedsrenter i NOK, USD eller EUR. Swapkontrakter linket til vareindeks eller aksjeindeks benyttes for å sikre risiko i innlån hvor avkastningen er knyttet til slike indekser.

Innlån i utenlandsk valuta konverteres til norske kroner gjennom basisswaper, hvor banken mottar rentebetalinger i valuta og betaler selv rente i norske kroner. Renterisiko som oppstår som følge av rentebinding på utlån til kunder sikres med renteswaper eller FRA. I likviditetsforvaltningen benyttes rente- og valutaswaper for å sikre rente- og valutarisiko i verdipapirer. Banken har ingen kreditderivater i porteføljen.

Motpartsrisikoen i finansielle derivater reduseres ved bruk av ISDA avtaler, og det opprettes avtaler som inkluderer ekstra sikringsarrangementer (collateral) med alle nye derivatmotparter. Derivateksponeringen måles og overvåkes løpende.

	2012			2011		
	Nominell verdi	Positiv nåverdi	Negativ nåverdi	Nominell verdi	Positiv nåverdi	Negativ nåverdi
Holdt for handelsformål:						
Renterelaterte derivater	94 662	1 242	2 187	102 404	848	1 525
Valutarelaterte derivater	384 611	10 984	10 333	410 817	23 111	7 347
Egenkapitalrelaterte derivater	73 285	3 891	1 747	86 393	10 291	159
Varerelaterte derivater	941	11	68	1 436	33	16
	553 498	16 129	14 336	601 050	34 283	9 047
Virkelig verdisikring:						
Renterelaterte derivater	65 129	1 751	50	51 461	1 661	32
Valutarelaterte derivater	17 609	900	1 182	17 843	944	1 086
	82 738	2 651	1 232	69 304	2 606	1 118
Sum finansielle derivater	636 236	18 780	15 568	670 354	36 889	10 165

Regnskapsmessig behandles de fleste derivatene som finansielle instrumenter holdt for handelsformål. Unntaket er derivatkontraktene som øremerkes som sikringsinstrumenter og omfattes av reglene for sikringsbokføring. Standard ISDA-avtaler oppfyller ikke betingelsene for motregning, og alle finansielle derivater presenteres dermed brutto i balansen: kontrakter med positiv verdi presenteres som eiendeler, og kontrakter med negativ verdi presenteres som forpliktelser. Alle derivatkontrakter vurderes til virkelig verdi over resultat.

NOTE 21 KONTANTSIKKERHET

(Beløp i NOK 1 000 000)

	2012	2011
Kontanter mottatt som sikkerhet for derivat-eksponering	5 644	11 405
Kontanter stilt som sikkerhet for derivat-eksponering	-4 910	-651
Sum kontantsikkerhet	734	10 754

Avtaler om utveksling av collateral som sikkerhet for eksponering i derivatporteføljen inngås med alle derivatmotparter. Sikkerhetsstillelsen består av kontanter i USD eller EUR. Kontanter mottatt eller stilt som sikkerhet for derivat-eksponering presenteres som henholdsvis mottatt eller avgitt kontantpost med en tilhørende gjeld eller fordring til kredittinstitusjoner. Kontantsikkerheten inngår i selskapets løpende likviditetsstyring.

NOTE 22 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

(Beløp i NOK 1 000 000)

	Valuta	Hovedstol i valuta	Innløsnings rett	Rente	2012	2011
Evigvarende ansvarlig lånekapital ¹	NOK	400 mill	2020		0	400
Evigvarende ansvarlig lånekapital ¹	NOK	102 mill	2019		0	102
Evigvarende ansvarlig lånekapital ¹	EUR	20 mill	2012		0	155
Evigvarende ansvarlig lånekapital	NOK	8 mill		3,09% ²	8	8
Evigvarende ansvarlig lånekapital	JPY	3 mrd	2012		0	233
Ordinær ansvarlig lånekapital	CAD	275 mill	2016	3,74%	1 542	1 617
Ordinær ansvarlig lånekapital	NOK	80 mill	2012		0	80
Sum ansvarlig lånekapital					1 550	2 594

¹Fondsobligasjoner, som inngår i kjernekapitalen innen en ramme på 15 prosent av samlet kjernekapital

²Renten reguleres hver 3. måned.

NOTE 23 AKSJEKAPITAL

	2012		2011	
	Antall aksjer	Andel i %	Antall aksjer	Andel i %
Den Norske Stat	2 144 625	100	1 220 625	100
Totalt	2 144 625		1 220 625	

NOTE 24 RISIKOSTYRING

Kommunalbankens eierskap, kundegruppe og sektorpolitiske rolle innebærer at banken opprettholder en lav risikoprofil. Risikorammer fastsettes i tråd med styrets, eiernes og myndighetenes krav, og hensyntar bankens kapasitet til å bære risiko og toleranse for svingninger i resultat og kapital.

Risikostyring og internkontroll i Kommunalbanken er etablert i en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, og overvåker risiko i alle deler av virksomheten. Risikostyring og internkontroll er integrert i bankens strategi og forretningsprosesser, og er tilpasset arten, omfanget og kompleksiteten i risikoeksponeringen.

Organisering

Styret. Styret har det overordnede ansvaret for risikostyringen og fastsetter langsiktige mål for risikoprofil. Risikoprofilen operasjonaliseres gjennom fastsettelse av rammer for typer og omfang risiko banken kan eksponeres for. Risikotagning skal gjennomføres innenfor fastsatte rammer.

Fullmakter. Det foreligger fullmakter for alle bevilgninger av utlån samt posisjons- og handlerammer på alle finansielle områder.

Ansvarliggjøring. Administrerende direktør har ansvaret for gjennomføring av risikostyring og internkontroll, og løpende vurderer og følger opp endringer i bankens risikoeksponering.

Årlig gjennomgang. Alle risikorammer og handel med nye finansielle instrumenter godkjennes av styret. De finansielle retningslinjene behandles av styret minst to ganger årlig. Retningslinjer for utlån til kommuner behandles minst årlig av styret. Bankens kapitalstatus vurderes minimum årlig.

Uavhengige risikokontrollfunksjoner. Avdelinger som utfører risikokontroll er uavhengig av virksomheten i de operasjonelle avdelingene utlån, innlån og treasury. Kommunalbanken benytter portefølje og risikostyringssystemet Adaptiv 360 fra SunGard. Internrevisjon utføres av KPMG og rapporterer til styret.

Risikoformer

Risikostyringen og risikoeksponeringen i Kommunalbanken er underlagt et strengt internt regelverk for å sikre bankens kreditttrating og tilgang til de mest attraktive pengemarkedene. Kreditt- og likviditetsrisikoen er gjennomgående lav. Banken er ikke posisjonsmessig eksponert for rente- og valutarisiko.

Med utgangspunkt i overordnede mål blir følgende faktorer utpekt som spesielt viktig risikofaktorer:

Kreditt og motpartsrisiko

- Tap på utlån
- Mislighold derivatmotparter
- Mislighold likviditetsforvaltningen
- Prisisiko i likviditetsforvaltningen

Markedsrisiko

- Rente og valutarisiko

Kapitalisering

Likviditetsrisiko

Operasjonell risiko

Kredittrisiko

Bankens aktivside består av utlån til kommunal sektor og en likviditetsportefølje med obligasjoner hovedsakelig utstedt eller garantert av stater/ lokalmyndigheter, multilaterale finansinstitusjoner, obligasjoner med porteføljepant samt finansinstitusjoner med god kredittrating.

Organisering av kredittvurdering. Kommunalbankens kredittvurderingssystem for utlån bygger på økonomiske analyser av kommunene og fylkeskommunene. Kommunenes finansielle situasjon blir beskrevet med både kvalitative og kvantitative indikatorer. Dette inkluderer driftsforhold, det institusjonelle rammeverk, den finansielle situasjonen, gjeldsprofil, ledelse og styring samt økonomiske forhold i det geografiske området kommunene befinner seg i. Ratingestimatene fra modellen viser rating i området AA- til AA+.

Kommunalbanken har strenge retningslinjer for inngåelse av finansielle avtaler knyttet til likviditetsplasseringene og sikringsinstrumenter (derivater). For alle plasseringer kreves minimum rating på A2/A fra ratinginstituttene Moody's og Standard and Poor's.

Risiko i derivathandel reduseres ved bruk av ISDA avtaler, og det opprettes avtaler som inkluderer ekstra sikringsarrangementer (sikkerhetsstillelse med deponering av kontantbeløp) med alle nye derivatmotparter.

Det er etablert rutiner og prosesser for håndtering av kredittrisiko. Alle nye kredittlinjer til finansielle motparter vurderes av ledelsen og hver motpart revurderes løpende. Beslutningsgrunnlaget og størrelse på kreditttramme bygger bl.a. på bankens egne kredittrisikomodeller, størrelsen på bankens risikokapital, motpartens rating, type finansielt instrument og løpetid. Retningslinjer for kredittlinjer til kommunale låntakere godkjennes årlig av styret og spesielle kreditter vurderes av ledelsen før eventuelt lånetilsagn.

Kredittvurdering. Kommunalbankens kundemasse består av utlån til kommunal sektor og har en god kredittverdighet. Kredittrisiko er begrenset til betalingsutsettelse da betalingsforpliktelsen ikke kan falle bort. Det er fastlagt i kommuneloven at kommuner og fylkeskommuner ikke kan slås konkurs. I kommuneloven er det også gitt bestemmelser om de prosedyrer som skal følges dersom betalingsutsettelse må iverksettes. Etter disse bestemmelsene overtar staten ved Kommunal- og regionaldepartementet styringen av en kommune dersom kommunen ikke kan oppfylle sine betalingsforpliktelser.

Kommunalbanken styrer rente og valutarisiko ved bruk av derivater. Motpartene i derivattransaksjonene er finansinstitusjoner. Banken har strenge krav til rating, ISDA avtale samt avtale om ekstra sikkerhetsstillelse ved inngåelse av nye avtaler.

Kredittrisiko i likviditetsporteføljen er begrenset. Gjennomsnittlig vektet rating på porteføljen var AA+ (lavest av S&P og Moody's) og omtrent 76% av likviditetsporteføljen var plassert i papirer som har risikovekt 0 %. Gjennomsnittlig løpetid var 1,1 år ved årsskiftet. Den lave løpetiden begrenser prisisikoen i likviditetsporteføljen og banken har egne prisisikorammer på alle motparter.

Markedsrisiko

Markedsrisikoen består hovedsakelig av rente- og valutarisiko. Bankens retningslinjer tillater minimal eksponering mot rente- og valutaendringer. Styring av rente- og valutarisiko gjennomføres ved å sikre at bankens forpliktelser og rettigheter til enhver tid balanserer. Økonomisk sikring gjennom finansielle derivater brukes aktivt i styring av markedsrisiko.

Kapitalisering

Kommunalbanken er underlagt kapitalkravsforskriften og herunder minstekravet til kapitaldekning. I tillegg har Kommunalbanken en strategi og prosess for vurdering av kapitalbehov i forhold til bankens risikoprofil. Bankens styre vurderer minst årlig om kapitalbehovet er tilstrekkelig ut fra faktisk og forventet fremtidig risikoeksponering.

Beregning av kapitalbehovet gjennomføres ved å estimere hvor mye kapital banken bør ha for å sikre seg mot den totale risikoeksponeringen. Dette gjøres ved å estimere kapitalbehovet per risikoområde. Følgende risikokategorier er gjenstand for særskilt oppfølging og styring: kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko. I tillegg blir følgende risikokategorier analysert: konsentrasjonsrisiko, nøkkelpersonrisiko, forretningsrisiko, strategisk risiko, omdømmerisiko, risiko for endring i rammevilkår og compliance risiko.

Risiko for endring i rammevilkår følges nøye av bankens styre. Varslede men ikke-vedtatte endringer i kapitalkravregelverket i EU(CRD IV) samt særskilte krav fra Finanstilsynet har medført at bankens kapitalbehov er økende.

Kommunalbankens kjernekapitaldekning er 12,27 %, og ren kjernekapitaldekning inklusive buffer for statseksponering i henhold til EBAs kapitaløvelse er 11,95 %. Kommunalbanken tilfredsstillende de regulatoriske minstekrav til kapital.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen styres gjennom tilpasning av løpetiden og rentebindinger på aktiva- og passivasiden. Størrelsen på likviditetsporteføljen skal over tid tilsvare minimum 12 måneders netto finansieringsbehov og til enhver tid 10 måneders finansieringsbehov. Løpetiden i likviditetsporteføljen holdes kort, slik at likviditeten ved behov kan styres gjennom forfall. I tillegg er porteføljen plassert i likvide verdipapirer av meget høy kredittkvalitet.

Likviditetsporteføljen skal utgjøre mellom 25 og 35 prosent av forvaltningskapitalen. Kommunalbanken skal til enhver tid ha innlån med like lang eller lengre løpetid enn tilsvarende rentebindinger på utlån.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er til stede i alle deler av bankens virksomhet. Banken minimerer den operasjonelle risikoen gjennom fokus på intern kontroll, etisk adferd og høy kompetanse hos den enkelte medarbeider. Styret blir løpende informert om bankens operasjonelle risiko og uønskede hendelser.

NOTE 25 KREDITTRISIKO*(Beløp i NOK 1 000 000)*

Banken har eksponering mot kommunal sektor samt stater, regionale myndigheter, multilaterale utviklingsbanker, finansinstitusjoner og obligasjoner med fortrinnsrett innen OECD. For kommunal sektor kan løpetiden være opp mot 50 år, og kredittrammen reguleres av store engasjementforskriften. Finansielle eksponeringer skal være minst i ratingklasse singel-A.

Kommunalbanken innvilger lån til selskaper som utfører oppgaver for kommuner og fylkeskommuner. Forutsetningen for slike lån er at kommunene, eventuelt fylkeskommunene, stiller garantier som er politisk vedtatt og godkjent av staten ved fylkesmannen eller Kommunal- og regionaldepartementet. Lånene er i tillegg i stor utstrekning sikret med pant i selskapets verdier. Kommunalbanken har ikke hatt tap på utlån til kunder i 2012. Det foreligger ingen misligheter eller betalingsproblemer hos kunder som gir grunn til å forvente utlånstap i 2013. Kommunalbanken utsteder ikke finansielle garantier.

Tall i tabellen representerer faktisk kreditteksponering

Forfall	2012								
	< 1 år			> 1 år					Totalt
	A-3	A-1/A-1+	Ikke ratet	A-	A	AA	AAA	Ikke ratet	
Stater og sentralbanker	232	6 300	0	0	0	5 475	2 472	0	14 479
Regionale myndigheter ¹	0	22 858	8 932	0	0	15 534	7 234	214 630	269 187
Multilaterale utviklingsbanker	0	7 634	0	0	0	1 870	9 093	0	18 597
Finansinstitusjoner	0	7 305	119	0	45	0	64	0	7 532
Verdipapirisering	0	143	0	0	0	0	0	0	143
Covered Bond	0	10 259	1 102	0	0	388	2 479	0	14 229
Totalt	232	54 499	10 152	0	45	23 268	21 342	214 630	324 168

¹ Inkl. utlån til kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskaper på NOK 221,9 milliarder.

Innvilgede, ikke-utbetalte lån per 31. desember 2012 utgjør NOK 7,06 milliarder.

Kredittrisiko fordelt på land

Forfall	2012								
	< 1 år			> 1 år					Totalt
	A-3	A-1/A-1+	Ikke ratet	A-	A	AA	AAA	Ikke ratet	
Australia	0	237	0	0	0	0	32	0	269
Belgia	0	1 982	0	0	0	0	0	0	1 982
Canada	0	1 243	0	0	0	0	0	0	1 243
Danmark	0	3 788	0	0	0	0	614	36	4 437
Finland	0	490	399	0	0	0	452	593	1 935
Frankrike	0	4 500	0	0	0	5 863	276	0	10 639
Japan	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Luxembourg	0	675	0	0	0	0	0	0	675
Nederland	0	1 680	0	0	0	0	64	0	1 744
Norge	0	1 204	9 581	0	45	0	0	213 585	224 415
Østerrike	0	44	0	0	0	0	0	0	44
Spania	232	18	0	0	0	0	0	0	250
Supranational	0	7 634	0	0	0	1 870	9 093	0	18 597
Sveits	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sverige	0	4 459	172	0	0	915	1 367	0	6 912
Tyskland	0	20 604	0	0	0	14 619	7 683	416	43 323
Storbritannia	0	5 848	0	0	0	0	1 762	0	7 610
USA	0	93	0	0	0	0	0	0	93
Totalt	232	54 499	10 152	0	45	23 268	21 342	214 630	324 168

2011									
Forfall	< 1 år			> 1 år					
Risikoklasse	A-2	A-1/A-1+	Ikke ratet	A-	A	AA	AAA	Ikke ratet	Totalt
Stater og sentralbanker	0	7 421	0	0	0	1 115	5 136	0	13 673
Regionale myndigheter	0	18 273	18 869	0	674	21 207	12 837	189 604	261 464
Multilaterale utviklingsbanker	0	7 909	0	0	0	0	12 135	0	20 044
Finansinstitusjoner	230	14 175	1 474	0	1 188	195	184	0	17 446
Verdipapirisering	0	279	0	0	0	0	0	0	279
Covered Bond	0	4 057	0	0	0	0	9 840	0	13 897
Totalt	230	52 114	20 343	0	1 862	22 517	40 132	189 604	326 802

Kreditrisiko fordelt på land

2011									
Forfall	< 1 år			> 1 år					
Risikoklasse	A-2	A-1/A-1+	Ikke ratet	A-	A	AA	AAA	Ikke ratet	Totalt
Australia	0	1 085	0	0	0	84	0	0	1 169
Belgia	0	196	0	0	0	619	0	0	815
Canada	0	218	0	0	674	124	0	0	1 017
Danmark	37	9 590	0	0	0	0	557	0	10 183
Finland	0	598	0	0	0	0	498	423	1 519
Frankrike	0	7 768	0	0	0	0	2 799	0	10 567
Japan	0	0	0	0	0	166	0	0	166
Nederland	0	2 452	0	0	0	111	266	0	2 829
Norge	0	893	18 869	0	1 188	0	3 037	188 239	212 226
Spania	0	572	0	0	0	638	0	0	1 210
Storbritannia	193	1 586	0	0	0	0	6 325	0	8 105
Supranational	0	7 909	0	0	0	0	11 964	0	19 873
Sveits	0	958	0	0	0	0	0	0	958
Sverige	0	706	0	0	0	360	3 311	941	5 319
Tyskland	0	17 243	1 474	0	0	20 415	11 328	0	50 461
Østerrike	0	340	0	0	0	0	47	0	387
Totalt	230	52 114	20 343	0	1 862	22 517	40 132	189 604	326 802

NOTE 26 RENTERISIKO

(Beløp i NOK 1 000 000)

Rente risiko oppstår i forbindelse med bankens utlans- og innlansvirksomhet. Renterisikoen er et resultat av at rentebindingstiden for bankens eiendeler og gjeld ikke er sammenfallende, samt at inn- og utbetalinger faller på forskjellige tidspunkt. Som et ledd i bankens styring av renterisiko på eiendeler og gjeld foretar banken aktivt kjøp og salg av verdipapirer utstedt av stater, regionale myndigheter, multilaterale utviklingsbanker og finansinstitusjoner med god kredittrating, samt inngåelse av derivatkontrakter, hovedsakelig FRA-kontrakter og renteswapper.

Banken har innlån og investeringer i flere valutaer, men all renterisiko sikres perfekt for alle valutaer unntatt NOK, USD og EUR. Renterisikoen i disse valutaene sikres med renteswapper, slik at banken kun har eksponering mot endringer i tre måneders pengemarkedsrenter. Rentensensitiviteten måles som en endring i virkelig verdi av finansielle instrumenter ved ett prosentpoengs endring i rentenivå ("parallell skift"). Renterisikoen i NOK avhenger av muligheten til å regulere flytende rente på utlån til kunder.

Styret har vedtatt en ramme for rentensensitivitet på 24 millioner kroner, målt som renterisiko ved antatt 50 dager til regulering av utlån med p.t. rente.

Rentensensitiviteten i hovedvalutaer fremkommer i tabellen under:

1 prosentpoeng—renteøkning	Netto renterisiko	Brutto renterisiko
NOK	-12,4	12,4
USD	-1,6	1,6
EUR	1,3	1,3
Totalt	-12,7	15,3

Ved ett prosentpoengs renteøkning vil rentensensitiviteten fremkomme i rentenettoen i løpet av tre etterfølgende måneder.

NOTE 27 VALUTARISIKO

(Beløp i NOK 1 000 000)

Valutarisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier som følge av svingninger i valutakurser. Valutarisikoen oppstår som følge av at bankens innlån er hovedsakelig i utenlandsk valuta, mens utlån er i norske kroner. Bankens risikopolitik krever sikring av all valutarisiko knyttet til balanseposter. Det kan imidlertid oppstå kortsiktige nettoposisjoner knyttet til resultatposter i USD og EUR. Valutarisiko sikres både på transaksjonsnivå og porteføljenivå. Rammen for valutarisiko er 12,0 mill kroner for en absolutt kursendring i alle valutaer.

Valuta	2012		2011	
	Nettoposisjon	10 % endring i valutakurs	Nettoposisjon	10%-endring i valutakurs
USD	-1	0	-39	4
EUR	-1	0	-4	0
Andre valutaer	3	1	1	1
Totalt	1	1	-42	5

Tabellen ovenfor viser absolutt resultateffekt av 10 %-styrking av NOK i forhold til andre valutaer, beregnet på alle nettoposisjoner i utenlandsk valuta per

NOTE 28 LIKVIDITETSRISIKO

(Beløp i NOK 1 000 000)

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Likviditetsrisikoen overvåkes og styres gjennom bankens internkontroll og finanspolicy. Overskuddslikviditeten skal over tid tilsvare minimum 12 måneders finansieringsbehov, og til enhver tid minimum 10 måneders finansieringsbehov. Dette innebærer at banken i en gitt situasjon kan dekke alle forpliktelser herunder normal utlånsvirksomhet de kommende 12 måneder uten ny opplåning.

Overskuddslikviditeten forvaltes ut fra en forsiktig investeringspolitikk slik at både kredittrisikoen og markedsrisikoen er lav. Likviditeten plasseres i obligasjoner utstedt av stater, regionale myndigheter, multilaterale utviklingsbanker og finansinstitusjoner med høy kredittrating. Hoveddelen av porteføljen har forfall innen ett år. Videre reduseres likviditetsrisikoen ved å matche forfallsprofil på eiendeler og gjeld, og benytte kortsiktige opplåningsmuligheter og trekkrettigheter hos hovedbankforbindelsen for å styre likviditetsbehovet på kort sikt.

Engasjement fordelt etter gjenværende løpetid	Totalt	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år	Uten forfall
Fordringer på kredittinstitusjoner	5 940	5 940	0	0	0	0	0
Utlån til kunder	221 996	609	2 881	6 152	20 081	192 273	0
Sertifikater og obligasjoner	102 223	11 555	19 955	25 013	45 700	0	0
Sum eiendeler	330 159	18 104	22 836	31 166	65 781	192 273	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	6 041	6 035	0	0	0	0	6
Sertifikater og andre kortsiktige	362	362	0	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	317 108	8 757	20 560	40 102	203 037	44 651	0
Annen gjeld	811	8	18	583	167	0	35
Ansvarlig lånekapital	1 670	0	0	0	1 670	0	0
Fondsobligasjoner	0	0	0	0	0	0	0
Sum forpliktelser	325 992	15 163	20 578	40 685	204 875	44 651	41
Finansielle derivater	3 212	-826	-374	498	-1 157	5 070	0
Netto likviditetseksponeering	7 379	2 115	1 884	-9 021	-140 251	152 692	-41

Engasjement fordelt på renteregulering	Totalt	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år	Uten forfall
Fordringer på kredittinstitusjoner	5 940	5 940	0	0	0	0	0
Utlån til kunder	221 996	90 746	72 808	17 131	34 761	6 551	0
Sertifikater og obligasjoner	102 223	15 847	34 107	22 587	29 682	0	0
Sum eiendeler	330 159	112 533	106 914	39 718	64 443	6 551	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	6 041	6 035	0	0	0	0	6
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	362	362	0	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	317 108	36 101	87 214	53 357	125 041	15 395	0
Annen gjeld	811	8	18	583	167	0	35
Ansvarlig lånekapital	1 670	0	0	0	1 670	0	0
Fondsobligasjoner	0	0	0	0	0	0	0
Sum forpliktelser	325 992	42 506	87 232	53 940	126 878	15 395	41
Finansielle derivater	3 212	-22 248	-71 632	25 831	62 448	8 812	0
Netto renteeksponeering	7 379	47 779	-51 949	11 609	13	-32	-41

NOTE 29 KAPITALDEKNING OG KAPITALSTYRING

(Beløp i NOK 1 000 000)

Bankens kapital består av aksjekapital, akkumulert resultat, fondsobligasjoner og ansvarlige lån. Betyggende kapitalisering anses som nødvendig for å opprettholde AAA-ratingen og sikre effektiv markeds konkurranse. Styret vurderer kapital situasjonen løpende og vedtar de overordnede prinsippene for kapitalstyring.

Banken er underlagt kapitaldekningsregelverket og skal til enhver tid sikre et kapitalnivå som er forsvarlig i forhold til risikoprofil og markedsforhold. Målet for kapitalstyring operasjonaliseres gjennom kjernekapitaldekning og total kapitaldekning—nivå på kjernekapital og total kapital i forhold til risikovektet balanse. Bankens kapital situasjon vurderes i forhold til risiko i normalsituasjon og i stresstester. Minimumskravet til ren kjernekapitaldekning er satt til 9 prosent inklusive en buffer for statseksponeering. Kommunalbanken tilfredsstiller lovpålagte kapitalkrav per 31. desember 2012.

For å opprettholde betryggende kapitaldekning kan banken, avhengig av markedssituasjonen, redusere eller øke volumet i samlede eiendeler eller inngå en dialog med eieren om å endre bankens kapitalstruktur gjennom endret utbyttepolitikk eller aksjekapital.

	2012			2011		
	Bokført verdi	Beregnings-grunnlag	Kapitalkrav	Bokført verdi	Beregnings-grunnlag	Kapitalkrav
Kredittrisiko						
Stater og sentralbanker	7 796	116	9	6 390	238	19
Lokale og regionale myndigheter	274 010	47 972	3 838	265 591	43 806	3 505
Herav norske kommuner	221 974	47 824	3 826	208 782	43 778	3 502
Offentlig eide foretak	8 233	0	0	9 761	0	0
Multilaterale utviklingsbanker	18 597	0	0	20 043	0	0
Finansinstitusjoner	29 271	4 868	389	31 090	4 260	341
Herav motpartsrisiko for derivater	14 515	1 917	153	22 929	2 628	210
Foretak	319	64	5	0	0	0
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	49	49	4	1 407	1 407	113
Obligasjoner med fortrinnsrett	14 229	1 423	114	13 897	1 390	111
Øvrige engasjementer	14	14	1	15	15	1
Verdipapirisering	143	45	4	279	70	6
Sum kredittrisiko	352 662	54 551	4 364	348 472	51 185	4 095
Markedsrisiko	74	2	0	13 687	539	43
Operasjonell risiko—basismetode		2 946	236		2 373	190
Minimumskrav til ansvarlig kapital		57 499	4 600		54 097	4 328
Kapitaldekning			14,97 %			13,22 %
Kjernekapitaldekning			12,27 %			9,79 %

Tilleggs kapital kan ikke utgjøre mer enn 100 prosent av kjernekapitalen. Bankens ansvarlige kapital oppfyller kravene til kapitaldekning. Bankens

	2012	2011
Kjernekapital:		
Aksjekapital	2 145	1 221
Annen egenkapital	5 249	3 373
Sum egenkapital	7 393	4 594
Fondsobligasjoner	0	666
Balanseført utsatt skattefordel	0	0
Goodwill	-1	-1
Avsatt utbytte	-253	0
Urealisert gevinst/tap som følge av endret kredittrisiko på gjeld	-83	36
Sum kjernekapital	7 057	5 295
Tilleggs kapital		
Ansvarlig lån	1 542	1 651
Evigvarende ansvarlig kapital	8	204
Sum tilleggs kapital	1 550	1 855
Sum ansvarlig kapital	8 607	7 150

Ansvarlig kapital er beregnet i henhold til Forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak.

Urealisert gevinst/tap som oppstår som følge av endringer i egen kredittverdighet omfatter gjeld stiftet gjennom utstedelse av obligasjoner og gjennom

Styrets erklæring

I henhold til verdipapirhandellovens §5-5

Vi bekrefter at selskapets årsregnskap for 2012 etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med IFRS, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

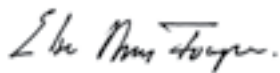
Årsberetningen gir etter vår beste overbevisning en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet og de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet står overfor i neste regnskapsperiode.

Oslo,

31. desember 2012

18. mars 2013

I styret for Kommunalbanken AS

Else Bugge Fougner
Styrets leder

Nils R. Sandal
Styrets nestleder

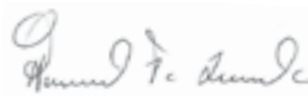
Frode Berge
Styremedlem

Nanna Egidius
Styremedlem

Roald Fischer
Styremedlem

Åmund T. Lunde
Styremedlem

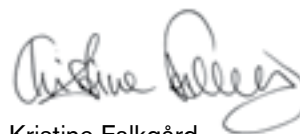
Trine Tafjord
Styremedlem

Rune Sollie
Styremedlem

Martha Takvam
Styremedlem

Kristine Falkgård
Administrerende direktør

Kontrollkomitéens og representantskapets uttalelser

Kontrollkomitéens uttalelse

Kontrollkomitéen har gjennomgått årsoppgjøret og revisjonsberetningen for 2012 for Kommunalbanken AS.

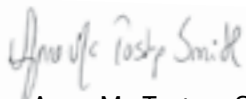
Kontrollkomitéen tilrår representantskapet i Kommunalbanken AS å godkjenne årsregnskapet og årsberetningen og å treffe beslutning om anvendelse av overskuddet i samsvar med styrets forslag.

Oslo, den 20. mars 2013

Kontrollkomitéen for Kommunalbanken AS

Britt Lund
Leder

Anne-Ma Tostrup Smith

Kjell Inge Skaldebø
Nestleder

Roy Jevard

Representantskapets uttalelse

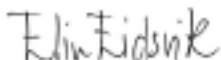
Til generalforsamlingen i Kommunalbanken AS

I samsvar med § 15 i vedtektene er regnskapet for 2012 gjennomgått.

Representantskapet anbefaler at styrets forslag til resultatregnskap og balanse, samt forslag til anvendelse av overskuddet, kr 1 875 582 806, godkjennes av generalforsamlingen.

Oslo, 11. april 2013

Representantskapet i Kommunalbanken AS

Elin Eidsvik
Representantskapets leder

Revisors beretning

Til generalforsamlingen i Kommunalbanken AS

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Kommunalbanken AS, som består av balanse per 31. desember 2012, resultatregnskap, oppstilling over andre innregnede inntekter og kostnader, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Kommunalbanken AS avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2012 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelse om foretaksstyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende direktør har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 18. mars 2013
ERNST & YOUNG AS

Eirik Tandrevold
statsautorisert revisor

Vedtekter for Kommunalbanken

Sist endret av generalforsamlingen 21.06.2012, og godkjent av Finanstilsynet 12.07.2012

Kap. I

Firma, formål, kontorkommune

§ 1 Selskapets navn er Kommunalbanken AS.

§ 2 Selskapet er en direkte videreføring av virksomheten i det statlige forvaltningsorganet Norges Kommunalbank.

Statens aksjer kan overdras til kommuner, fylkeskommuner, interkommunale selskaper og kommunale pensjonskasser. Dette vil skje i samsvar med selskapets målsetting om høyest mulig kredittverdighet.

§ 3 Selskapets formål er å yte lån til kommuner, fylkeskommuner, interkommunale selskaper og andre selskaper som utfører kommunale oppgaver enten mot kommunal garanti, statlig garanti, eller annen betryggende sikkerhet.

Selskapet kan påta seg andre oppgaver som naturlig hører sammen med selskapets virksomhet.

§ 4 Selskapets forretningskontor er i Oslo.

Kap. II

Ansvarlig kapital - aksjer

§ 5 Selskapets aksjekapital er NOK 2.144.625.000, fordelt på 2.144.625 aksjer á NOK 1.000.

§ 6 Erverv av aksjer er betinget av samtykke fra selskapets styre. Samtykke kan bare nektes når det foreligger saklig grunn.

§ 7 Den forkjøpsrett som aksjeeier har etter aksjeloven § 4-19 kan gjøres gjeldende også for aksjer som har skiftet eier.

Kap. III

Styret

§ 8 Selskapets styre består av fra fem til ni medlemmer. To av styrets valgte medlemmer skal være valgt av og blant de ansatte i selskapet. For disse medlemmene skal det velges personlige varamedlemmer med møte- og talerett i styret.

De øvrige medlemmer velges av generalforsamlingen for to år av gangen, slik at minimum to er på valg hvert år, maksimum tre av de valgte medlemmer. Etter det første året er minst halvparten av de valgte medlemmer på valg etter loddtrekning, og etter ytterligere ett år de gjenværende.

Styrets leder og nestleder velges av generalforsamlingen.

§ 9 Styrets leder skal sørge for at styret avholder møter så ofte som selskapets virksomhet tilsier det, eller når et styremedlem krever det.

Styret er vedtaksført når mer enn halvparten av styrets medlemmer er til stede. Som styrets vedtak gjelder det som flertallet blant de møtende har stemt for, dog må de som stemmer for et forslag som innebærer en endring utgjøre mer enn en tredjedel av samtlige styremedlemmer. Ved stemmelikhet gjør møteleders stemme utslaget.

§ 10 Styret leder selskapets virksomhet, og skal således blant annet:

1. Fastsette retningslinjer for selskapets virksomhet og kontrollere at disse blir fulgt.
2. Bevilge lån og gi fullmakter.
3. Treffe beslutninger og gi fullmakt om opptak av lån.
4. Meddele prokura og spesialfullmakter.
5. Fremlegge årsregnskap og beretning.
6. Avgi innstilling til generalforsamlingen om vedtektsendringer.

7. Ansette administrerende direktør.

8. Fastsette administrerende direktørs lønn.

9. Utarbeide erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.

§ 11 Selskapets firma tegnes av styrets leder, administrerende direktør eller av to styremedlemmer i fellesskap.

§ 12 Administrerende direktør har den daglige ledelse av selskapet og dets virksomhet i samsvar med instruks fastsatt av styret og godkjent av representantskapet.

Kap. IV

Representantskapet

§ 13 Representantskapet består av tolv medlemmer og fem varamedlemmer. Representantskapet bør være allsidig sammensatt, slik at de forskjellige distrikter og interessegrupper som berøres av selskapets virksomhet, så vidt mulig er representert. Medlem av styret kan ikke være medlem av representantskapet.

Ett av representantskapets medlemmer skal være valgt av og blant de ansatte i selskapet. For dette medlem skal det velges ett personlig varamedlem. De øvrige medlemmer og varamedlemmer velges av generalforsamlingen.

Representantskapets medlemmer velges for 2 år. En tredjedel av medlemmene trer ut hvert år. De aksjonærvalgte medlemmer velges for to år. Minst en tredel av medlemmene er på valg hvert år. Etter første året er en tredel av medlemmene på valg etter loddtrekning. Representantskapet velger leder og nestleder blant sine medlemmer. Valgene gjelder for 1 år.

§ 14 Representantskapet sammenkalles av lederen og har møte minst en gang i året og ellers når lederen finner det nødvendig eller når det kreves av styret, kontrollkomiteen eller minst to av representantskapets medlemmer. Innkallingen skal angi de saker som skal behandles.

Styret, kontrollkomiteen og revisor innkalles til representantskapets møter. Om ikke representantskapet for det enkelte tilfellet bestemmer noe annet, har styret og kontrollkomiteens medlemmer rett til å være til stede på representantskapets møter med tale- og forslagsrett. Departementet kan delta på representantskapets møter med inntil 2 observatører.

Representantskapet er vedtaksført når minst 2/3 av medlemmene eller varamedlemmene er til stede. Er det nødvendige antall medlemmer ikke til stede, skal det innkalles til nytt representantskapsmøte. Dette er da beslutningsdyktig når mer enn halvparten av medlemmene er til stede.

Som representantskapets vedtak gjelder det som flertallet blant de møtende har stemt for, dog må de som stemmer for vedtaket utgjøre mer enn en tredjedel av samtlige medlemmer. Ved stemmelikhet gjør møteleders stemme utslaget.

§ 15 Representantskapet skal føre tilsyn med at selskapets formål fremmes i samsvar med lov, vedtekter og generalforsamlingens og representantskapets vedtak.

Representantskapet skal:

1. Godkjenne instruks for administrerende direktør fastsatt av styret.
2. Velge statsautorisert revisor.

3. Avgi uttalelse til generalforsamlingen om styrets forslag til resultatregnskap og balanse, herunder eventuelt konsernresultatregnskap og konsernbalanse og styrets forslag til anvendelse av overskudd eller dekning av tap.
4. Gjennomgå beretninger fra styret, revisor og kontrollkomiteen.
5. Vedta instruks for kontrollkomiteen.
6. Avgi uttalelse i saker som vedkommer selskapet og som forelegges det av styret eller kontrollkomiteen.

Kap. V Generalforsamlingen

§16 Ordinær generalforsamling avholdes innen utgangen av juni måned.

Ekstraordinær generalforsamling skal holdes når aksjeeiere som representerer minst en tidel av aksjekapitalen, to medlemmer av representantskapet, styret, kontrollkomiteen eller selskapets revisor krever det.

Generalforsamlingen innkalles av departementet (Kommunal- og regionaldepartementet).

I den ordinære generalforsamling skal følgende spørsmål behandles:

1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder anvendelse av overskudd eller dekning av underskudd og utdeling av utbytte.
2. Fastsetting av godtgjørelse for representantskapets og styrets medlemmer, medlemmer av kontrollkomiteen og revisor.
3. Valg av medlemmer til styret i samsvar med vedtektenes § 8.
4. Valg av medlemmer og varamedlemmer til kontrollkomiteen i samsvar med vedtektenes § 17.
5. Behandle styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.
6. Behandle andre saker som er nevnt i innkallingen eller som etter lov eller vedtekter hører under generalforsamlingen.

Kap. VI Kontrollkomiteen

§ 17 Kontrollkomiteen består av tre medlemmer og ett varamedlem som velges av generalforsamlingen. Ett medlem skal tilfredsstille de krav som stilles til dommere etter lov av 13. august 1915 om domstolene, § 54, 2. ledd. Valget av dette medlem må godkjennes av Finanstilsynet.

Styremedlem, varamedlem til styret, revisor eller ansatt i selskapet kan ikke velges til medlem eller varamedlem av kontrollkomiteen. Heller ikke kan det velges noen som er umyndig eller som står i samarbeids-, underordnings- eller avhengighetsforhold til, eller er gift med, eller i rett opp- eller nedadstigende linje eller i første sidelinje er beslektet med eller besvogret med styremedlem, revisor eller overordnet tjenestemann i selskapet. Heller ikke kan det velges noen hvis bo er under konkursbehandling, akkordforhandling eller privat administrasjon. Inntreffer forhold som gjør at vedkommende ikke lenger er valgbar, trer han ut av kontrollkomiteen.

Kontrollkomiteens medlemmer velges for to år. Kontrollkomiteen velger leder og nestleder blant sine medlemmer.

Kontrollkomiteen skal føre tilsyn med selskapets virksomhet, herunder styrets disposisjoner, og blant annet påse at virksomheten drives i samsvar med lov og vedtekter.

Kontrollkomiteen møter så ofte som det anses påkrevet for å kunne sikre et effektivt tilsyn. Den skal føre en av Finanstilsynet autorisert protokoll over sine forhandlinger, og skal hvert år gi melding til representantskapet, generalforsamlingen og Finanstilsynet om sitt arbeid.

Kap. VII Revisor

§ 18 Selskapets revisor skal være statsautorisert, og velges av representantskapet.

Revisjonsberetning skal avgis minst to uker forut for det representantskapsmøte hvor regnskapet skal behandles.

Kap. VIII

§ 19 Selskapet skaffer seg utlånsmidler ved utstedelse av obligasjoner, sertifikater eller andre former for gjeldsbevis eller ved inngåelse av låneavtaler.

§ 20 Lån bevilges bare til kommuner, fylkeskommuner, interkommunale selskaper og andre selskaper som utfører kommunale oppgaver enten mot kommunal garanti, statlig garanti eller annen betryggende sikkerhet. Selskapet kan påta seg andre oppgaver som naturlig hører sammen med selskapets virksomhet.

§ 21 Styret fastsetter de til enhver tid gjeldende vilkår for utlånene.

§ 22 Selskapets kapitalisering og finansforvaltning skal være betryggende i forhold til selskapets virksomhet og forenlig med selskapets målsetning om høyest mulig kredittverdighet.

Kap. IX Årsoppgjør

§ 23 Regnskapsåret følger kalenderåret.

For hvert regnskapsår avgir styret årsregnskap og årsberetning.

Minst en måned forut for den ordinære generalforsamling skal årsregnskapet stilles til rådighet for revisor. Det reviderte årsregnskapet og årsberetningen skal gjennomgås av kontrollkomiteen og representantskapet før det forelegges for generalforsamlingen.

Generalforsamlingen godkjenner årsregnskapet og årsberetningen senest innen utgangen av juni måned.

Senest en uke etter at generalforsamlingen har godkjent årsregnskapet, skal styret sende det til kunngjøring.

Kap. X Aldersgrense

§ 24 Aldersgrensen for selskapets administrerende direktør er 67 år.

Kap. XI Ikrafttrede

§ 25 Disse vedtektene trer i kraft den dag de er godkjent av Kongen.

Kap. XII Vedtektendringer

§ 26 Vedtektene kan ikke endres senere uten godkjenning av Kongen.

Tillitsvalgte

Styret

Else Bugge Fougner, høyesterettsadvokat, styreleder
Niils R. Sandal, tidl. fylkesordfører i Sogn og Fjordane, nestleder
Frode Berge, utviklingssjef i Næringsforeningen i Stavangerregionen
Nanna Egidius, strategi- og utviklingssjef i Lillehammer kommune
Åmund T. Lunde, adm. direktør i Oslo Pensjonsforsikring AS
Rune Sollie, konsernregnskapssjef, Statoil Fuel & Retail ASA
Martha Takvam, direktør i Telenor ASA
Roald Fischer, leder Dokumentasjon, ansattes representant
Trine Tafjord, porteføljeforvalter, ansattes representant

Varamedlem for ansattes representant

Marit Urmo Harstad (vara for T. Tafjord)
Jarle Byre (vara for R. Fischer)

Representantskapet

Elin Eidsvik, rådmann i Hamarøy kommune, leder
Knut Wille, rådmann i Skien kommune, nestleder
Hanne Braathen, kommunestyremedlem i Storfjord kommune
Berit Flåmo, ordfører i Frøya kommune
Karen Marie Hjelmseter, fylkesleder i Sogn og Fjordane Sp
Arne Johansen, tidl. rådmann i Harstad kommune
Svein Ludvigsen, fylkesmann i Troms
Anita Orlund, kommunestyremedlem i Skedsmo kommune
Tore Sirnes, tidl. rådmann i Sandnes kommune
Bjørn Skjelstad, ordfører i Verran kommune
Bjørn Ove Nyvik, økonomisjef, ansattes representant

Varamedlemmer

Berit Koht, økonomisjef i Troms fylkeskommune
Hans Seierstad, ordfører i Østre Toten kommune
Cecilie Hansen, ordfører Sør-Varanger kommune
Rune Øygard, tidl. ordfører i Vågå kommune

Observatører til representantskapet

Sølve Monica Steffensen, ekspedisjonssjef KRD
Thor Bernstrøm, avdelingsdirektør KRD

Kontrollkomiteen

Britt Lund, tidl. rådmann i Tinn kommune, leder
Kjell Inge Skaldebø, rådmann i Åfjord kommune, nestleder
Anne-Ma Tostrup Smith, advokat i Statoil ASA

Varamedlem

Roy Jevard, rådmann i Melhus kommune

Revisor

Ernst & Young AS
Eirik Tandrevold, statsautorisert revisor

Internrevisor

KPMG AS
Are Jansrud, statsautorisert revisor

Organisasjon

(pr. 01.03.2013)

Ledelsen

Kristine Falkgård,
administrerende direktør

Finansavdelingen

Martin Spillum, leder

Innlån

Thomas Møller, leder
Marius Ruud
Andreas Aleström
Kristine Henriksen Lien
Evan Rodger Morgan

Treasury

Ellen Eskedal Scavenius, leder
Fredrik Almroth
May-Iren Walstad
Trine Tafjord

Dokumentasjon

Roald Fischer, leder
Chinatsu Kashiwa
Kristine Hordnes Solberg

Back Office

Annette G. Nielsen, leder
Kristin Lorentzen
Tove Storberget
Bergljot S. Leganger

Økonomiavdelingen

Karina Folvik, leder

Finansanalyse

Svein Tore Hollseter

Regnskap

Bjørn Ove Nyvik
Espen Gluva
Jorunn Svae

Utlånsavdelingen

Anette Berg, leder

Utlån

Lars Maurits Bekkelund
Jarle Byre
Terje Christer Dalby
Børge Daviknes
Anita Hagebråten-Kvalvaag
Torgjer Magnus Jonassen
Marit Urmo Harstad

Låneadministrasjon

Åse Kristensen, leder
Anita S. Kullberg
Torill Lund

Kommunikasjonsavdelingen

Tor Ole Steinsland, leder
Sissel Johnsen Lie
Therese Murberg
Jan Walbeck

HR-avdelingen

Hilde Jordfald, leder
Majken Danielsen
Trine Lunden

Middle Office

Knut Andresen, leder IKT og
Internkontroll
Frank Øvrebø, leder Kredittanalyse og
Risikostyring

IKT

Ingebjørg Heggedal, IKT Administrasjon
Roger Solmyr, IKT Drift
Bård Dørum, IKT Systemutvikling
Erik Aasheim Walter, IKT Drift og
sikkerhet

Internkontroll

Jan Eirik Bøe
Anna Aanstad

Compliance

Ole-Christian Langerud

Kredittanalyse/Risikostyring

Geir Brust
Morten Nitteberg
Marit Helde

Årsrapport 2012 er produsert av Kommunalbanken

Foto: Omslag: www.istockphoto.com, side 6: Forum Arkitekter, side 10: Consto AS, side 10: Oslofotballen, side 11: Statens vegvesen/Per T. Nilsen, side 12: Rambøll, side 12: INSPIRIA Science Senter, side 13: Gausdal kommune, side 13: Trivselshagen IKS, side 16: Olav Breen, side 25: Paul Paiewonsky, side 2, 7, 8, 15 og 26: Kommunalbanken/Jan Walbeck.

Trykk: Erik Tanche Nilssen AS

Kommunalbanken AS

Postboks 1210 Vik
0110 Oslo

Telefon 2150 2000
post@kommunalbanken.no
www.kommunalbanken.no
